

תרגיל 1

1. שם עצם, פועל	16. שם עצם
2. שם עצם, פועל	17. פועל
3. שם עצם, פועל	18. שם תואר
4. שם עצם, פועל	19. פועל, שם תואר
5. שם עצם, פועל	20. שם עצם, שם תואר
6. פועל	21. פועל
7. שם תואר	22. שם עצם, פועל
8. שם עצם	23. שם תואר
9. פועל	24. שם תואר
10. פועל	25. שם עצם, שם תואר
11. שם תואר	26. שם עצם, שם עצם
12. פועל	27. פועל, שם עצם, שם תואר
13. שם תואר	28. שם תואר
14. פועל, שם תואר	29. פועל
15. שם עצם	30. פועל

תרגיל 2

שורש	גוף	זמן/דרך
1. דבק	נסתרת	הווה (בינוני)
2. שלם	מדבר/ת	עבר
3. גזם	מדברים/ות	עתיד
4. בדל	נסתרים	עתיד
5. לבש	נוכח	ציווי
6. ספק	נוכח	עבר
7. חלם	נוכחת	עתיד
8. פלג	מדבר/ת	עתיד
9. פגן	נסתרות	הווה (בינוני)

תרגיל 3

שם הפעולה	שם הפועל	השורש
הכחדה	להכחיד	1. כחד
העמדה	להעמיד	2. עמד
הזמנה	להזמין	3. זמן
הפשרה	הפשיר	4. פשר
הקפצה	להקפיץ	5. קפצ
הספקה	להספיק	6. ספק
התחלה	להתחיל	7. תחל
השחרה	להשחיר	8. שחר
הקלטה	להקליט	9. קלט

תרגיל 4

- א. 1. הַתְּרָסָה (שורש תרס) ; השורש המשותף למילים האחרות : סתר
2. הַלְחִימָה (שורש לחמ) ; השורש המשותף למילים האחרות : חלמ
3. הַחְצָנָה (שורש חצנ) ; השורש המשותף למילים האחרות : צחנ
4. לְהַשְׁלִיךְ (שורש שלכ) ; השורש המשותף למילים האחרות : כשל
5. יִכְרִיזוּ (שורש כרז) ; השורש המשותף למילים האחרות : זכר

ב. - מאזינים = פועל

- למאזינים = שם עצם

תרגיל 5

שורש	גוף	זמן/דרג
1. רגש	נסתרת	הווה (בינוני)
2. זמן	נוכחים	עתיד
3. סתר	נסתר	עבר
4. מלצ	נסתר	הווה (בינוני)
5. עתק	נסתרת	עבר
6. פקד	מדברים/ות	עתיד
7. חלפ	נסתרת	עתיד

8. דפס	נסתרים	עתיד
9. עבר	נסתרים	הווה (בינוני)
10. כנס	נוכח	עבר
11. כתם	נסתרים	הווה (בינוני)
12. אשם	נסתרת	הווה (בינוני)

תרגיל 6

- א. 1. משלם (בניין הופעל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הפעיל
 2. תקשית (בניין הפעיל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הופעל
 3. מבלט (בניין הופעל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הפעיל
 4. הכחיד (בניין הפעיל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הופעל
 5. מגדילה (בניין הפעיל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הופעל
 6. אחליק (בניין הפעיל) ; הבניין המשותף למילים האחרות : הופעל

- ב. (1) יפקדו (4) תשלם
 (2) מפריזים (5) הסמכנו
 (3) הפרד

תרגיל 7

- א. 1. • שם עצם , שם תואר
 • שם תואר, שם תואר
 • פועל, שם תואר
- ב. מְרַשֵּׁים (בניין הפעיל) ; הבניין המשותף לפעלים הנותרים : הופעל
2. הפריד
אפעיל
3. (1) תחילית ; שורשית
 (2) מכניס
 (3) המראה

תרגיל 8

1.

שורש	גוף	זמן / דרך
1. פגש	מדברים/ות	עבר
2. פקד	נסתר	עבר
3. פרמ	נסתרת	עתיד
4. חרש	נסתרים	עתיד
5. שלמ	נסתרות	עבר
6. תמכ	נסתרת	הווה (בינוני)
7. כנס	נוכח	עבר
8. מנע	נוכח	ציווי
9. מסר	נסתרות	עתיד
10. פגש	נוכחת	ציווי
11. בחנ	נוכחות	עבר
12. זהר	מדבר/ת	עתיד
13. סדק	נסתרות	עבר

2. א. אָרְשִׁים ב. הַקְלָטִי ג. נִתְקָלִים

3. (1) * מְצַלִּיחָה = הפעיל

* הבניין המשותף של שתי המילים האחרות. נפעל

(2) חלק הדיבור המשותף לשתי צורות הבינוני : פועל

(3) הצלחה ; הירגעות (הרגעות)

4. (1) הזמן המשותף של שני הפעלים : עתיד

(2) נסתרת ; נסתרים

(3) להיכחד ; להינקט

(4) הכחדה

5. א. (1) הבְּחִנּוֹת אוּ הַעֲרִכּוֹת אוּ הַדְּבָרוֹת (2) הבחנה או הערכה או הדברה

ב. (1) הַאֲזָנָה (האזנה) או הָרַכַּב או הָרַגֵּל (2) אאזין או ארכיב או ארגיל

ג. (1) הַבְּחִנּוֹת אוּ הַעֲרִכּוֹת אוּ הַדְּבָרוֹת (2) הבְּחִן אוּ הַעֲרָץ אוּ הַדְּבָר

תרגיל 9

שורש	גוף	זמן / דרך
1. כבש	מדברים/ות	עתיד
2. פסק	נסתרים	הווה (בינוני)
3. גבר	נסתרת	הווה (בינוני)
4. לבש	נוכחת	עתיד
5. חשב	מדב/ת	עתיד
6. שמר	מדב/ת	עבר
7. מסר	נוכחים	ציווי
8. טבל	מדברים/ות	עבר

תרגיל 10

1. תִּרְמְנוּ
2. יִגְנְבוּ
3. שְׁתַּקְנוּ
4. תִּדְלֹף
5. זָכְרִי
6. לִסְגֹר
7. הַצְמִידָה
8. שִׁמְרוּ

תרגיל 11

1. (1) שׁוּפְטִים : שם עצם מְכַרְּעִים : פועל
(2) שְׁפִיטָה
2. (1) הוֹתֵקֵן / הוֹזְהֵרוּ / הוֹשַׁלְמוּ = הופעל
נבדקה = נפעל
(2) צורת בינוני : עובדי / עובדים חלק הדיבור שלה : שם עצם
צורת בינוני : מחמירים חלק הדיבור שלה : שם תואר
3. הימנעות
מניעה
4. יַעֲקְרוּ (=עתיד, השאר זמן עבר)
5. יִגְדֵּל

תרגיל 12

1.

הפועל	הבניין	הגוף	צורת הציווי באותו השורש, באותו הבניין, בגוף נוכח
נָבַחַן משפט I	נפעל	נסתר	היבחן
נָבַחַן משפט II	קל	מדברים	בָּחַן

2. א. (1) יִקְנִסוּ = קַל יִקְנִסוּ = נַפְעַל

(2) להיקנס

לקנוס

ב. נִקְנַס = קנס, נַפְעַל, נִסְתַּר (הוא), עִבַּר

נִקְנַס = קנס, קַל, מְדַבְּרִים (אנחנו), עֲתִיד

נבדלים: בבניין גוף ובזמן

זהים: שורש

3. נִלְמַד = למד, נַפְעַל, הוּא (נסתר), עִבַּר

נִלְמַד = למד, קַל, אֲנַחְנּוּ (מדברים), עֲתִיד

נבדלים: בניין, גוף וזמן

זהים: שורש

תרגיל 13

שורש	גוף	זמן / דרך
1. שלם	נוכחים	ציווי
2. דבר	מדבר/ת	עתיד
3. תרצ	נסתרים	עתיד
4. סרב	מדברים/ות	עבר
5. פזר	נסתרים	עבר
6. פצח	נסתרת	הווה (בינוני)
7. קבל	נוכחים	עתיד
8. שלב	נסתרת	הווה (בינוני)
9. יצר	נסתרים	הווה (בינוני)
10. אמנ	מדבר/ת	עבר

תרגיל 14

1. א. תקפיד

ב.

בניין : קל	בניין : נפעל	בניין : פיעל	בניין : הפעיל
קמילה	הפתחות	בקשה	הלשנה
הריסה	התנקות	שקום	הספס
עקירה	המחצות	ערוב	הענשה

2. רדודים = קל

3. הלוח = הלכ

זנוק = זנק

זעקה = קל

בטלה = פיעל

4. (1) אשלים

(2) אני אשלים את לימודי המשפטים בשנה הבאה.

(3) השלמה

תרגיל 15

1.

השורש	הבניין	שם הפועל	שם הפעולה
1. ציר	פיעל	לציר	ציור
2. פסק	פיעל	לפסק	פיסוק
3. שבת	קל	לשבות	שביתה
4. חשכ	הפעיל	להחשיך	החשכה
5. צמד	נפעל	להיצמד	היצמדות
6. למד	קל	ללמוד	למידה
7. יאש	פיעל	ליאש	יאוש
8. בסס	פיעל	לבסס	ביסוס
9. תפר	קל	לתפור	תפירה
10. קלט	נפעל	להיקלט	היקלטות
11. קלט	קל	לקלוט	קליטה
12. קדם	פיעל	לקדם	קידום
13. קדם	הפעיל	להקדים	הקדמה

2. • שם תואר

• פועל

• שם עצם

• שם תואר

3. נִלְבֵּן

תרגיל 16

1. א. (1) תַּפְּשֵׁר = פשר (2) השורש המשותף לשני הפעלים האחרים : שפר

ב. (1) הפועל היוצא דופן מבחינת הזמן : שִׁפְּרָתָהּ = עבר

(2) הזמן המשותף לשני הפעלים האחרים : עתיד

2. א. (1) יִגְרְשׁוּ

(2) שם פועל : לגרש שם פעולה : גְּרוּשׁ

ב. שם תואר

3. (1) נִכְתְּבָהּ = נפעל / הִכְבֵּד = הופעל

(2) כְּבִידוֹ = כיבוד / מְכַבְּדִים = הכבדה

תרגיל 17

שורש	גוף	זמן / דרך
1. סבב	נסתר	הווה (בינוני*)
2. פזר	נסתרים	עבר
3. דרג	נוכחות	עתיד
4. חשל	נסתרות	עתיד
5. רהט	נסתר	עתיד

תרגיל 18

עבר נסתר	שורש	בניין
דָּבַר	דבר	פועל
הִדְבֵּר	דבר	הופעל
הוֹכַתַּב (הִכְתַּב)	כתב	הופעל
כוֹתֵב (כָּתַב)	כתב	פועל
סוֹדֵר (סָדַר)	סדר	פועל
הוֹסֵדֵר (הִסְדֵּר)	סדר	הופעל
הוֹבִטַח (הִבְטִיחַ)	בטח	הופעל
הוֹצַדֵּק (הִצְדִּיק)	צדק	הופעל
תוֹקֵן (תָּקַן)	תקן	פועל
הוֹפְרֵד (הִפְרִיד)	פרד	הופעל
הוֹטְרֵד (הִטְרִיד)	טרד	הופעל
מוֹיֵן (מָיַן)	מינ	פועל
הוֹדְבֵּק (הִדְבִּיק)	דבק	הופעל
פוֹנֵק (פָּנַק)	פנק	פועל
כוֹנֵס (כָּנַס)	כנס	פועל
הוֹכֵנֵס	כנס	הופעל

תרגיל 19

עבר נסתר	שורש	שם פועל
התפטר	פטר	להתפטר
השתמש	שמש	להשתמש
התברג	ברג	להתברג
הצטלם	צלם	להצטלם
השתלב	שלב	להשתלב
הצטנן	צננ	להצטנן
התבגר	בגר	להתבגר
הסתפר	ספר	להסתפר
התמר	תמר	להתמר
הסתגל	סגל	להסתגל
הזדקף	זקפ	להזדקף
השתמע	שמע	להשתמע
הצטמק	צמק	להצטמק

תרגיל 20

א.

השורש	הבניין	שם פועל <u>מאותו בניין</u>	שם פעולה <u>מאותו בניין</u>
פסל	פיעל	לפסל	פיסול
סכנ	התפעל	להסתכן	הסתכנות
שכנ	פיעל	לשכן	שיכון
חבר	התפעל	להתחבר	התחברות
שפכ	התפעל	להשתפך	השתפכות
צרכ	קל	לצרוך	צריכה

השורש	הבניין	שם פועל מבניין אחר	שם פעולה מבניין אחר
טגן	התפעל	לטגן (פיעל)	טיגן (פיעל)
קשר	פיעל	להתקשר (התפעל) או לקשור (קל)	התקשרות (התפעל) או קשירה (קל)
סלק	פיעל	להסתלק (התפעל)	הסתלקות (התפעל)
עמד	קל	להעמיד (הפעיל) או להיעמד (נפעל)	העמדה (הפעיל) או היעמדות (נפעל)
צנן	התפעל	לצנן (פיעל)	צינון (פיעל)
חלק	פיעל	להתחלק (התפעל)	התחלקות (התפעל)

- ב. (1) קָטַנוּ = קל הבניין המשותף : פיעל
 (2) מִפְעַל = הופעל הבניין המשותף : פועל
 (3) הִצְטִינוּ = התפעל הבניין המשותף : הפעיל
 (4) תִּשְׁקָפְנָה = הפעיל הבניין המשותף : התפעל

תרגיל 21

- I. א. הִנְהִלָּה
 ב. טָעוּן
 ג. רְתִיעָה

II.

- נוטה בבניין קל, אולם מתאר לרוב את הפעולה של פעלים מבניין נפעל.
- נוטה בבניין פיעל, אולם מתאר לרוב את הפעולה של פעלים מבניין קל.
- נוטה בבניין נפעל, אולם מתאר לרוב את הפעולה של פעלים מבניין קל.

תרגיל מסכם – כל הבניינים – תרגיל 22

1. א.

השורש	הבניין
זחר	נפעל
סמן	פועל
שמר	קל
קרב	התפעל
יכל	קל

ב. זוג I: **מְסַמֵּן** ; **שְׁמוּרִים** זמן משותף: **הוּוה (בינוני)**
 זוג II: **תִּתְקַרְבוּ** ; **תוֹכְלוּ** זמן משותף: **עֵתִיד**

2.

השורש	שם הפועל
צלב	להצטלב
סכל	להסתכל
עסק	לעסוק

3. השורש של הפועל תִּשְׁגַּרְנָה = שורש: שגר
מאותו השורש של הפועל תִּשְׁגַּרְנָה = שְׁגוּרִים , יִשְׁגְּרוּ , אֲשַׁגֵּר , שִׁגְרָה

4. הזוג: **יִחְתֵּם** **הַשְּׁעָנוּת** הבניין: נפעל
 הזוג: **גִּדּוֹל** **חִבְלָה** הבניין: פיעל
 הזוג: **הִבְדִּיל** **הַקְדָּשָׁה** הבניין: הפעיל
 הזוג: **כָּבֹל** **לָרַב** הבניין: קל

5. (1) **מְצַטְנְפִים** = צנפ

(2)

פועל	התפעל	פיעל
מְנַפְּצִים	מִתְנַפְּצִים מְצַטְנְפִים	מְנַפְּצִים

6. א. ציור פונה
הפלגה הדפס
ב. פועל

7. תחלקנה (אתן / הן, השאר גוף את)

8. יבדקו

9. א.

חלק הדיבור	הבניין
שם עצם	קל
שם עצם	נפעל
פועל	התפעל
פועל	קל

ב. (1) הרשיע

(2) השופט הרשיע את הנאשם בכל העבירות.

ג. (1) גזירה

(2) גזרו

10. (1) - פיעל

- קל

- קל

(2) אוגרים

(3) * אוגרים = הווה (בינוני)

* הזמן המשותף של שני הפעלים האחרים : עתיד

11. השתתקת הבניין : התפעל פועל מאותו שורש, אך בבניין אחר : שיתק / שותק / השתיק

/ שתק (אפשר לכתוב כל נטייה בכל זמן וגוף מבניין פיעל או פועל או הפעיל או קל)

מגבש הבניין : פועל שם פועל מאותו שורש, אך בבניין אחר : גיבש / התגבש

(אפשר לכתוב כל נטייה בכל זמן וגוף מבניין פיעל או התפעל)

הערימה הבניין : הפעיל פועל מאותו שורש, זמן וגוף, אך בבניין אחר : נערמה (בניין נפעל)

הצטון הבניין : התפעל שם פעולה מאותו שורש, אך בבניין אחר : צינן (בניין פיעל)

12.

- אוֹכְפִים
- אָרוֹיחַ
- שׂוֹאֵל

13. (1) לְדַבֵּר

(2) אֲדַבֵּר

(3) הִדְבִּירִי

14. (1) סְבוּרִים קָל נֶחְשָׁבִים נִפְעַל

- (2) שם פועל: להסביר שם פעולה: הסברה
- (3) שם פועל: להיחשב שם פעולה: היחשבות

15. א. בגוף בלבד

ב. (1) יָדַג (בניין פיעל, השאר בניין קל)

(2) הִסְתַּרְתִּי (בניין הפעיל, השאר בניין התפעל)

ג. בשורש בלבד

ד. מְזַגָּה

ה. מְפַקֵּחַ

ו. אֲשַׁקִּיף

16.

השורש	הגוף	הזמן	שם פועל
טענ'	נסתר	עבר	להיטען
טענ'	מדברים	עתיד	לטעון

17. (1) בניין

(2) שם פעולה בבניין אחר: הקדשה שם הבניין: הפעיל

אפשרויות נוספות:

קידוש – בניין פיעל, התקדשות – בניין התפעל

18. א. - שם עצם, פועל

- שם תואר

- פועל

- שם תואר שם תואר

- שם עצם

- שם תואר

- שם עצם

- שם עצם שם תואר שם עצם שם תואר

ב. פועל

הופעל

19. א.

אָמַר - שורשית

אָמַר - מוספית

ב. לפניכם משפט ובו מודגשות שלוש מילים.

התלמיד יחשב את סכום המספרים שבטבלה. הפתרון יחשב כנכון רק אם כל שלבי

החשוב יוסברו בצורה מלאה וברורה.

(1) פיעל

נפעל

פיעל

(2) נחשב

(3) (1) הופעל

(2) יסבירו

ג. (1) הילדים הקפצו את הכדור.

הפועל בצורתו הסבילה: הוקפצו

(2) שורשית

20. א. יכריזו השכיבו החליט
 ב. שם פועל: להדגים ; שם פעולה: הדגמה
 שם פועל: להסריט ; שם פעולה: הסרטה
 שם פועל: להבקיע ; שם פעולה: הבקעה
 ג. שם עצם

21. א. (1) מַעֲטָה = עבר
 (2) הזמן המשותף לשאר הפעלים: הווה (בינוני)
 ב. מבקר המדינה חשף בדוח ליקויים חמורים.

22. המועמדת לתפקיד תרשים את חברי הוועדה.

23. (1)+(2) בְּרִיחָה = בניין קל – קִבְּלָה = בניין פיעל
 הַנְּצָחָה – הִסְפִּיד בְּנִיין הַפְעִיל
 הַבְּלָעוֹת = בניין נפעל – הִפְגְּנָה = בניין הפעיל
 בִּטְלָה – חִלּוץ בְּנִיין פִּיעַל
 הִזְדַּחְלוּת – הִתְקַפְּלוּת בְּנִיין הַתְּפַעַל

24. (1) הִתְאַמְּתָם הפעיל
 הִתְאַמְּנֹתָם התפעל

(2)

האות תי"ו הראשונה הִתְאַמְּתָם שורשית
 האות תי"ו הראשונה הִתְאַמְּנֹתָם מוספית

25. תשלט

26. הִזְדַּקְּפָנוּ הַצֵּטְמָקָנוּ הִתְקַבְּלָנוּ

תרגיל 23

1. שורש: תגמל בניין: פועל

2. יגלגלו = גלגל יעדפנו = עדכנ

ימספרו = מספר ינטרלו = נטרל ישחררו = שחרר

יקלקלו = קלקל יצחצחו = צחצח יצנזרו = צנזר

ישפספו = שפספ ישעממו = שעממ

תרגיל 24

א.

שורש	בניין	שם פועל באותו השורש ובאותו הבניין	שם פעולה באותו השורש באותו בניין
ארגנ	התפעל	הלתארגן	התארגנות
ארגנ	פיעל	לארגן	ארגון
צחצח	התפעל	להצטחצח	הצטחצחות
צחצח	פיעל	לצחצח	צחצוח
גלגל	פיעל	לגלגל	גלגול
גלגל	התפעל	להתגלגל	התגלגלות
שחרר	התפעל	להשתחרר	השתחררות
שחרר	פיעל	לשחרר	שחרור
שעשע	פיעל	לשעשע	שעשוע
שעשע	התפעל	להשתעשע	השתעשעות
בזבז	פיעל	לבזבז	בזבז
בזבז	התפעל	להתבזבז	התבזבזות
סקרנ	התפעל	להסתקרן	הסתקרנות
תכנת	פיעל	לתכנן	תכנון
סכסכ	התפעל	להסתכסך	הסתכסכות
דגדג	פיעל	לדגדג	דגדוג

- ב. 1. אאכזב 5. אצנזר
2. אסתכסך 6. אקלקל
3. אאחסן 7. אתעצבן
4. אַתגבר 8. תחשמל

תרגיל 25

א.

הבניין	שם פועל באותו השורש ובבניין אחר	שם פעולה באותו השורש ובבניין אחר
התפעל	לסנור (פיעל)	סנוור (פיעל)
התפעל	לסכסך (פיעל)	סכסוך (פיעל)
פועל	לבלבל (פיעל) או להתבלבל (התפעל)	בלבול (פיעל) או התבלבלות (התפעל)
התפעל	למרמר (פיעל)	מרמור (פיעל)
פיעל	להתנדנד (התפעל)	התנדנדות (התפעל)
פיעל	להתערבב (התפעל)	התערבבות (התפעל)
התפעל	לאשפז (פיעל)	אשפוז (התפעל)
פיעל	להתברבר (התפעל)	התברברות (התפעל)
התפעל	לסלסל (פיעל)	סלסול (פיעל)
התפעל	לטשטש (פיעל)	טשטוש (פיעל)
פיעל	להתענין (התפעל)	התענינות (התפעל)
פועל	לשרבב (פיעל)	שרבוב (פיעל)

- ב. 1. חִמְצוֹן = חמצן ; השורש המשותף לשאר הפעלים : חמצ
2. מְמַחֵזְרִים = מחזור ; השורש המשותף לשאר הפעלים : חזר
3. תַּעֲצִיבָנָה = עצב ; השורש המשותף לשאר הפעלים : עצב
4. אֶבְחוֹן = אבחן ; השורש המשותף לשאר הפעלים : בחן
5. שְׁלֵהֲבָנוּ = שלהב ; השורש המשותף לשאר הפעלים : שלב

ג. הַמְאַפֵּין = שם עצם ; מְתַרְגְּמִים = שם תואר

תרגיל 26

שורש	בניין	זמן / דרך
1. כחכח	פיעל	עבר
2. גלגל	פועל	הווה (בינוני)
3. טלטל	התפעל	עבר
4. שכפל	פועל	עבר
5. שכפל	פיעל	עתיד
6. צמרר	התפעל	עבר
7. צמרר	פיעל	עבר
8. אפינ	פועל	הווה (בינוני)
9. פשפש	פיעל	עבר
10. בלבב	התפעל	עבר
11. שכנע	פיעל	הווה (בינוני)
12. צמצמ	התפעל	עבר
13. אלתר	פועל	הווה (בינוני)
14. אכזב	התפעל	עבר
15. צמצמ	פועל	עתיד
16. שכנע	התפעל	עבר
17. נמנמ	פיעל	עבר
18. דרדר	התפעל	הווה (בינוני)
19. תרגמ	פיעל	עבר
20. שלהב	פיעל	עתיד
21. ערער	פיעל	עתיד

תרגיל 27

1. א. (1) תתרגלו = בניין התפעל, הוא אתמול התרגל
(2) בניין פיעל
ב. תתרגלו = תרגל תתרגלו = רגל תרגלי = רגל
מתרגלת = תרגל תרגלנה = רגל
2. (1) יקדש = בניין הופעל
(2) מתחזק = תחזק יבשמו = בשם אָזְנוּ = אזן תטרטר = טרטר יקדש = קדש
3. (1) השתכללות = התפעל
(2) תערערנה = ערער השתכללות = שכלל ינדנד = נדנד
משמש = משמש עצבנו = עצבנ
4. (1) תקצרו (את המאמר) = שורש: תקצר
(השורש של שאר הפעלים – קצר)
(2) לקצור
(3) לתקצר
5. תזמנה = שורש תזמן
(השורש של שאר הפעלים – זמן)

תרגיל 28

עבר נסתר	שורש	בניין
1. הוגבר (הגבר)	גבר	הופעל
2. תגבר	תגבר	פועל
3. הורגל (הרגל)	רגל	הופעל
4. תורגל (תרגל)	תרגל	פועל
5. הודלק	דלק	הופעל
6. תדלק	תדלק	פועל

תרגיל 29

1.

שורש	בניין	גוף	זמן/דרך
1. גבר	קל	נוכחים	עתיד
2. תגבר	פיעל	נסתרים	עבר
3. תגמל	פיעל	נסתרים	עבר
4. גמל	קל	נוכחים	עתיד
5. תכננ	פועל	נסתר	עבר
6. תכנ	נפעל	נסתר	עתיד
7. תוכ	פיעל	מדברים/ות	עבר
8. תקצר	פיעל	נסתרים	עבר
9. קצר	קל	נוכחים	עתיד
10. קצר	פועל	נסתרת	עבר

2. א. שעממ

ב. כתבו בטבלה את הבניין של כל פועל.

התפעל	פועל	התפעל	פיעל
השתעממתי	שעממ	משתעממ	שעממה

3. א. צמצמ

ב.

פועל	פיעל	התפעל	פועל
צמצמ	צמצמתי	מצמצמתי	יצמצמו

4. א. טלטל

ב.

פיעל	התפעל	פועל	פיעל
יטלטלו	מטלטלת	טלטלה	טלטל

5. הבדלות – הקשבה

תרגיל 30

1. א.

שורש	בניין	זמן / דרך
משפט I - תחקר	פיעל	ציווי
משפט II - חקר	קל	עתיד
משפט III - חקר	נפעל	עתיד

ב. אֶתְחַקֵּר

2. (1)

שורש	בניין	גוף	זמן / דרך
I. תדרכ	פועל	נסתר	עבר
II. דרכ	הופעל	נסתרת	עתיד

(2) שם פועל: לתדרך (בניין פיעל) שם פעולה: תדרוך (בניין פיעל)

(3) שם פועל: להדריך (בניין הפעיל) שם פעולה: הדרכה (בניין הפעיל)

תרגיל 31

1. א.

הבניין: קל	הבניין: פיעל	הבניין: הופעל	הבניין: נפעל
סְבוּרִים יִגְדֵּל יִזְכְּלוּ	מְאַפְשֶׁרֶת לְשֵׁלֵב	מְעַבֵּר	יִפְגֹּעַ

ב. צורת בינוני 1: מעסיקים חלק הדיבור: שם עצם

צורת בינוני 2: סבורים חלק הדיבור: פועל

צורת בינוני 3: מאפשרת חלק הדיבור: פועל

2. הצטננות שם הבניין של שם הפעולה: התפעל

הכתבה שם הבניין של שם הפעולה: הפעיל או כתיבה – בניין קל

השתקפות שם הבניין של שם הפעולה: התפעל

3. (1) מתוכננת

(2) צורת הבינוני: משתמשים חלק הדיבור: שם עצם

תרגיל 32

1.

שורש	בניין	זמן	גוף
משפט I - תקשר	פיעל	עבר	נסתרים
משפט II - קשר	קל	עתיד	נוכחים

2. א. תִּזְמְנוּ לפגישה - שורש = זמן, בניין = הופעל

ב. שורש: תזמן בניין: פועל

3. (1) שורש: אבטח בניין: פועל

שורש: תאמ בניין: פיעל

(2) שם תואר

תרגיל 33

1. א. מִחָלַט = שם תואר מֵאַבְטַח = שם עצם

ב. בִּצְעָה - בניין פועל, גוף נסתרת, זמן עבר.

2. תפקיד הנו"ן בפועל נִפְעַל תחילית לציון זמן עתיד / ציון גוף מדברים

תפקיד הנו"ן בפועל נִקְנַס נ" תחילית של בניין נפעל

תפקיד הנו"ן בפועל נִמְנְמְתִי שורשית, השורש נמנס

3. א. לְהִחְשֵׁב

ב. לְתַחַזֵּק

4. א.

השורש	הבניין
שעבד	פועל
שכלל	התפעל
מלמל	פיעל
מסגר	פיעל

ב. מְסַגֵּר = עבר

הזמן המשותף לשלושת הפעלים: הווה (בינוני)

5. (1) משמעות הבניינים : סביל

(2) להתמקד בפעולה

חשודה = שם תואר

נסתרת = שם תואר

6. מתקנים = פועל

שמורה = שם עצם.

טורפים = שם עצם

תרגיל 34

עבר נסתר	שורש	בניין
1. קיוה (קָוָה)	קוה	פיעל
2. בדה	בדה	קל
3. התמנה	מנה	התפעל
4. שינה	שנה	פיעל
5. כובה (כָּבַה)	כבה	פועל
6. הקשה	קשה	הפעיל
7. הצטוה	צוה	התפעל
8. שגה	שגה	קל
9. הוטעה	טעה	הופעל
10. כפה	כפה	קל
11. נעשה	עשה	נפעל
12. נבנה	גנה	נפעל
13. ניסה	נסה	פיעל
14. שיטה	שטה	פיעל
15. מונה (מָנָה)	מנה	פועל
16. התפנה	פנה	התפעל
17. הרצה	רצה	הפעיל
18. נוקה (נָקָה)	נקה	פועל
19. הורשה (הִרְשָׁה)	רשה	הופעל
20. שחה	שחה	קל
21. השתנה	שנה	התפעל

תרגיל 35

שורש	בניין	שם פועל	שם פעולה
1. לוח	פיעל	ללוות	לְוִי (ליווי)
2. דחה	קל	לדהות	דהיה
3. שנה	פיעל	לשנות	שינוי
4. גלה	פיעל	לגלות	גילוי
5. גלה	התפעל	להתגלות	התגלות
6. שטה	התפעל	להשתטות	השתטות
7. גנה	פיעל	לגנות	גינוי
8. נדה	פיעל	לנדות	נידוי
9. קשה	התפעל	להתקשות	התקשות
10. דחה	נפעל	להידחות	הידחות
11. דחה	קל	לדחות	דחיה
12. טעה	הפעיל	להטעות	הטעיה
13. טעה	קל	לטעות	טעיה
14. פנה	פיעל	לפנות	פינוי
15. פנה	התפעל	להתפנות	התפנות
16. פנה	הפעיל	להפנות	הפניה
17. רצה	פיעל	לרצות	ריצוי
18. שוה	התפעל	להשתנות	השתנות
19. שנה	נפעל	להישנות	הישנות
20. פתה	התפעל	להתפתות	התפתות
21. קנה	קל	לקנות	קניה

תרגיל 36

1. א. שורש ובניין

ב. צורת בינוני 1: עובדת צורת בינוני 2: דוברת

חלק הדיבור המשותף: שם עצם

2. א. העלמות

ב. שם פעולה 1: הצבעה שורש: צבע בניין: הפעיל

שם פעולה 1: פגיעה שורש: פגע בניין: קל

3. א. נִמְסַר, מְחִיתִי, הִתְמַנֶּה, הִתְמַסְּךָ

ב. (1) להיענות = בניין נפעל

(2) לענות = בניין קל

4.

שם הפעולה	שם הפועל	הבניין	השורש
זמזום	לזמזם	פיעל	זמזם
הזדקנות	להזדקן	התפעל	זקנ
זכו (זיכוי)	לזכות	פיעל	זכה
דחיה	לדחות	קל	דחה
הפריה	להפרות	הפעיל	פרה
תפירה	לתפור	קל	תפר
הקניה	להקנות	הפעיל	קנה

5. (1) מְאַדִּים = אדם (השאר שורש אדה)

(2)

הפעיל	פיעל	פועל
מְאַדִּים	מְאַדִּים אָדוּי	יֵאָדוּ

תרגיל 37

- א. העָנוּת
- ב. לְנִסּוֹת
- ג. יְנַהֵג
- ד. הַזְדַּכּוֹת
- ה. לְדַמּוֹת
- ו. הַשְׁהָה
- ז. הַשְׁתּוּוֹת
- ח. לְטָעוֹת
- ט. יְלֵהוּנוֹת
- י. תַּעֲנִינּוֹ, מַחֲכּוֹת, יְנַסְחוּ

תרגיל 38

- 1. 1. זָכוּ = בניין פועל, השאר בניין קל
- 2. תִּקְנִינָה = בניין הפעיל, השאר בניין התפעל
- 3. נִשְׁהָה = בניין הפעיל, השאר בניין נפעל
- 4. שְׁחִיתָם = בניין קל, השאר בניין פיעל
- 5. תִּרְמּוּ = בניין פועל, השאר בניין הופעל

- 2. א. (1) רָעַב
- (2) הוּוּה (בינוני)
- ב. ציווי

- 3. א. רצה
- ב. רָצוּי רוֹצִים הבניין המשותף : קל
- ג. (1) להרצות
- (2) לרצות
- (3) להתרצות

תרגיל 39

1. (1) עבר

(2)

שורש	בניין	גוף
חצה	קל	מדברים
זנח	נפעל	נסתרת
שקע	הפעיל	נוכח
בלה	פיעל	מדבר/ת

2. א. I (2) קל

II. פיעל

III. התפעל

IV. פיעל

V. פיעל

(1) * עִנְיָנָה = ענינ

* ענה

ב. שם תואר

תרגיל 40

עבר נסתר	השורש	הבניין
1. שתה	שתה	קל
2. שתת	שתת	קל
3. שבה	שבה	קל
4. שבת	שבת	קל
5. כרת	כרת	קל
6. כרה	כרה	קל
7. פנה	פנה	הפעיל
8. הפנים	פנמ	הפעיל

עבר נסתר	השורש	הבניין
1. כפת	כפת	קל
2. כפה	כפה	קל
3. התרה	תרה	הפעיל
4. התרים	תרמ	הפעיל
5. השלה	שלה	הפעיל
6. משל	משל	קל
7. הלאה	לאה	הפעיל
8. מלא	מלא	קל

תרגיל 41

1. א. (1) השורש : עלמ הבניין : הפעיל
להעלים

(2) השורש : עלה הבניין : הפעיל
להעלות

ב. (1) השורש : כפת הבניין : נפעל
כפיתה

(2) השורש : כפה הבניין : נפעל

שם פעולה מאותו השורש בבניין קל. כפיה

2. א. (1) השורש : טעה הבניין : הפעיל

הטעיה

(2) השורש : טעם הבניין : הפעיל

הטעמה

ב. (1) * הפועל : מְטַעֵם השורש שלו : טעה

* השורש המשותף לשאר הפעלים. טעם

(2) עבר נסתר : הוטעם (הטעם) עבר נסתר : טעם

עבר נסתר : הוטעה (הטעה)

(3) טעימה

לטעום

להטעות

ג. בניין הפעיל : המעטה

בניין התפעל : התמעטות

תרגיל 42

1. א.

שורש	בניין
נטש	קל
גלה	נפעל
אלתר	פועל
ברח	הופעל
עלל	קל
חזה	התפעל
תעד	פיעל
עבר	הופעל
ראה	נפעל
גנה	פועל

ג. חשוד = שם עצם

מקיים = פועל

נטוש = שם תואר

2. זוג 1: המשותף לשני הפעלים: שורש, גוף וזמן ; השוני בין שני הפעלים: בניין
 זוג 2: המשותף לשני הפעלים: גוף ; השוני בין שני הפעלים: שורש, בניין וזמן
 זוג 3: המשותף לשני הפעלים: שורש ; השוני בין שני הפעלים: בניין, זמן וגוף
 זוג 4: המשותף לשני הפעלים: שורש, גוף וזמן ; השוני בין שני הפעלים: בניין

3. הזוג: יתנפצו נפוצ השורש המשותף: נפצ

הזוג: צפיתי צפוי השורש המשותף: צפה

4. א. (1) שם פעולה: התארגנות שם פעולה: הזדמנות הבניין המשותף: התפעל

(2) שם הפועל: לתכנן השורש: תכנן הבניין: פיעל

ב. (1) שם פועל: לתהות שם פעולה: תהיה

(2) * פועל

* ניצל / מנצל / תנצלי וכו....

(3) * השורש: תלה הבניין: קל

* להיתלות

5. - נראה

- אויכל

- להעלות

- התריע

- אדבר

- נבנה

- לזה

תרגיל 43

1. (1) • גבה/י

• נגב

• גבה

(2) נְגַבָּה (בניין פיעל)

הבניין המשותף לשני הפעלים האחרים : קל

2. (1) • תמה

• ערה/י

• פחת

• הוה/י

• מהמה

(2) לתמוך

להתערות

להתמהמה

(3) הפחתה

(4) התהוות

3. א. תִּטְנֹפִי

ב. נִמְנֶיֶת, יִבְנֶה

תרגיל 44

1. א. המילה: נפתחה / נמסר / יידרש הבניין: נפעל
 המילה: הוטעו הבניין: הופעל
 המילה: רימו / תועד הבניין: פועל
 המילה: פגומים הבניין: קל

ב. שם תואר

2. (1) יָצְלוּ = בניין נפעל
 (2) הבניין המשותף של ארבע המילים האחרות: קל

3. השורש: קרה/י הבניין: נפעל
 השורש: נקר הבניין: פיעל

תרגיל 45

1. א. (1)

<u>שם פועל</u> מאותו השורש ומאותו הבניין	<u>פועל</u> באותו השורש והבניין, בגוף <u>נסתרת</u> ובזמן <u>עבר</u>	<u>הבניין</u>
לדמות	דמתה	משפט I - קל
להידמות	נדמתה	משפט II - נפעל

- (2) שם פועל: לדמות , שם פעולה: דימוי

ב. יִדְמָה

- 2.

<u>השורש</u>	<u>הבניין</u>	<u>פועל</u> באותו הבניין, השורש והגוף, אך בזמן <u>הווה</u>
משפט I - זכר	קל	זוכרים
משפט II - תזכר	פיעל	מתזכרים

3. שורש: חפנ בניין: קל
 שורש: חפה/י בניין: פיעל

תרגיל 46

1. קפא , סמא , חטא , נשא

2.

שורש	בניין	זמן
1. רפא	נפעל	עבר
2. רפא	פיעל	ציווי
3. מלא	נפעל	עבר
4. חבא	קל	הווה (בינוני)
5. חבא	התפעל	עבר
6. חטא	קל	עבר
7. מצא	הופעל	עבר
8. טאטא	פיעל	עתיד
9. קפא	הפעיל	עתיד
10. חבא	הופעל	עבר
11. מלא	קל	הווה (בינוני)
12. ברא	הפעיל	עתיד
13. דכא	פועל	עבר
14. בטא	פועל	עתיד
15. צמא	הפעיל	עתיד
16. מלא	פיעל	הווה (בינוני)
17. כלא	נפעל	עבר
18. מלא	פיעל	עבר

תרגיל 47

שם פעולה	שם פועל	בניין
כליאה	לכלוא	1. קל
מילוי	למלא	2. פיעל
ניבוי	לנבא	3. פיעל
התבטאות	להתבטא	4. התפעל
מחיה	למחוא	5. קל
חיטוי	לחטא	6. פיעל
ריפוי	לרפא	7. פיעל
התמלאות	להתמלא	8. התפעל
יצוא	ליצא	9. פיעל
הימצאות	להימצא	10. נפעל
המצאה	להמציא	11. הפעיל
מציאה	למצוא	12. קל
התחבאות	להתחבא	13. התפעל
המראה	להמריא	14. הפעיל
	לקנא	15. פיעל
התפלאות	להתפלא	16. התפעל
הקראה	להקריא	17. הפעיל
	להיקרא	18. נפעל
קריאה	לקרוא	19. קל
	לקפוא	20. קל
וידוי	לודא	21. פיעל

תרגיל 48

1. (1) רְפוּי, מְרַפֵּא, רָפָא

רפא

(2) רְפוּי = רפה/י רְפוּיָה = רפרפ אֲרָפָה = רפה/י

2. • השורש היוצא דופן : מרא השורש המשותף : רמה/י

• השורש היוצא דופן : רשה/י השורש המשותף : שוה/י

• השורש היוצא דופן : צרצר השורש המשותף : רצה/י

• השורש היוצא דופן : כלה/י השורש המשותף : כלא

• השורש היוצא דופן : ירא השורש המשותף : ראה/י

• השורש היוצא דופן : מצה/י השורש המשותף : מצא

• השורש היוצא דופן : תרע השורש המשותף : תרה/י

3. השורש שנה/י ; משתנה

השורש שוה/י ; משוה

השורש פנה/י ; פונה

השורש פנה/י ; מפנה

השורש פנה/י ; מתפנה

השורש חטא ; מחטא

השורש חטא ; מחטיא

השורש מרה/י ; ממרה

השורש המר ; מהמר

4. (1) המשפט השני

(2) מְצַיֵּר מְצַטֵּיִר מְצַיֵּר

5. דָּכַא = חָפַי פָּנַי = פָּנַה/י נָסַי = נִסָּה/י חָפַי = חָפַה/י
צָפַיָּה = צָפַה/י חָבַיָּה = חָבַא שָׁגַיָּה = שָׁגַה/י גָּלַיָּה = גָּלַה/י

6. א.

השורש	צורת עתיד באותו השורש, הבניין והגוף של הפועל המודגש
תרה/י	יתרו
תרמו	יתרימו

- ב. משפט I – שם פועל: להתרות שם פעולה: התראה
שם פועל: להתרים שם פעולה: התרמה

7. א. (1) גלה/י

(2) גילוי

הגליה

- ב. שם פעולה: 1: בדיקה השורש: בדק הבניין: קל

שם פעולה: 2: אבחון השורש: אבחן הבניין: פיעל

- ג. צורת הבינוני: מעמיקה חלק הדיבור: שם תואר

או

צורת הבינוני: מוקדם חלק הדיבור: שם תואר

8. (1) מְלוּחָה

(2) מְתַרְיָעָה = תרע מְתַחָרָה = חרה מְדַכָּא = דכא

9. (1) + (2)

השורש: שבת	השורש: שבה/י
II. שְׁבַתָּה שׁוֹבְתִים אֶשְׁבֵּת שְׁבַתְנוּ	I. שְׁבַתָּה לְשׁוֹבוֹת שְׁבִינוּ יִשְׁבּוּ

(3) שם פעולה: השבתה שם פועל: להשבית

(4) השורש של הפועל נְשַׁבְּתָה זהה לשורש של המילה שְׁבַתָּה במשפט I.

10. (1) קוֹיָה

(2) מְגִבָּה

11. אֶמְצָא

תרגיל 49

שם פועל	שם פעולה
1. להוכיח	הוכחה
2. להוריד	הורדה
3. להיטיב	הטבה
4. להודיע	הודעה
5. להיניק	הנקה
6. להופיע	הופעה
7. להוסיף	הוספה
8. להוביל	הובלה

תרגיל 50

עבר נסתר	שורש	בניין
1. נוכח	יכח	נפעל
2. נכח	נכח	קל
3. ידע	ידע	קל
4. נודע	ידע	נפעל
5. נואש	יאש	נפעל
6. נקש	נקש	קל
7. נוצר	יצר	נפעל
8. נצר	נצר	קל
9. נדר	נדר	קל
10. נוסד	יסד	נפעל
11. נוסף	יספ	נפעל
12. נדף	נדפ	קל

עבר נסתר	שורש	בניין
13. נוכח	יכח	נפעל
14. ירש	ירש	קל
15. יעצ	יעצ	קל
16. נועץ	יעצ	נפעל
17. ירק	ירק	קל
18. נושן	ישנ	נפעל
19. ישן	ישנ	קל
20. נפל	נפל	קל
21. נותר	יתר	נפעל
22. נולד	ילד	נפעל

תרגיל 51

שורש	בניין
1. ישב	הופעל
2. ישב	הפעיל
3. ישב	קל
4. יקע	הופעל
5. יקע	הפעיל
6. יכח	הופעל
7. יכח	הפעיל
8. יבל	הופעל
9. יבל	הפעיל
10. ירד	הפעיל
11. ירד	הופעל
12. ישט	הופעל
13. ישר	הפעיל
14. יעד	הופעל
15. יעד	הפעיל
16. יספ	הופעל

1.

שם פועל	שם פעולה	שורש
להושיט	הושטה	1. ישט
לנשוך	נשיכה	2. נשכ
להניק	הנקה	3. ינק
לינוק	יניקה	4. ינק
להוקיר	הוקרה	5. יקר
הופעל		6. יבל
להוריד	הורדה	7. ירד
לנקוף	נקיפה	8. נקפ
להיודע	היודעות	9. ידע
להוביל	הובלה	10. יבל
להִתֵּר	הִתְּרוֹת	11. יתר
לנבור	נבירה	12. הבר
להיועץ	היועצות	13. יעצ
הופעל		14. יכח

2. א. (1) המילה: **נִשְׁיֵר** תפקיד האות נו"ן: תחילית
- (2) שורשית
- ב. נשירה
- ג. להישיר

3. א. (1) הפועל היוצא דופן: **נוֹצְרִים** השורש שלו: נצר
- (2) השורש המשותף לשלושת הפעלים האחרים: יצר
- ב. פועל: **נוֹצְרִים** הבניין: נפעל
- פועל: **נִיצַר** הבניין: פיעל

4. א. (1) השורש המשותף: ידע

(2) יָדָעוּ = פיעל מוֹדָעִים = הופעל נוֹדָעוּ = נפעל הוֹדָעוּ = הפעיל

ב. (1) נָקָה = פיעל ; יַעֲמִיד = הופעל ; בָּרַור = פיעל

(2) אימון

ג. בניין הפעיל: מודיעה ; בניין נפעל: נודעת

תרגיל 53

א.

שורש	בניין
1. יכח	הופעל
2. ירק	הפעיל
3. ירק	קל
4. יאש	נפעל
5. יבל	הופעל
6. ישב	נפעל
7. נשב	קל
8. יטב	הפעיל
9. יעד	נפעל
10. יעל	הפעיל
11. יאל	הפעיל
12. מרד	קל

ב. • נכון

נימוק: השורש של שלושת הפעלים הוא ילד.

• לא נכון

נימוק: תּוֹלֵד = בניין נפעל תּוֹלֵד = בניין הפעיל

• לפעלים תּוֹלֵד, תּוֹלֵדִי יש גוף משותף. לא נכון

נימוק: תּוֹלֵד = גוף נסתרת (היא) תּוֹלֵדִי = גוף נוכחת (את)

תרגיל 54

1. א. הפעיל

נפעל

פיעל

קל

התפעל

ב. (1) + (2)

השורש	שם פעולה מסעיף א באותו הבניין.
ענה/י	השתחצנות
יעצ	החלשות
שוח/י	הובלה
פרנס	פרוט
דהה/י	סליחה

2. (1) שם תואר

(2) פצוע < פצע

מודעת < מודיעה

תרגיל 55

א. (1) השורש: ישב

(2) ישיבה

הושבה

ב. (1) מקוים - שורש: קוה/י בניין: פיעל

נוסף - שורש: יספ בניין: נפעל

(2) לקוות

(3) הוספה

ג.

מנתה - שורשית

מקוים - מוספית

- ד. צורת בינוני 1 : גוברת חלק הדיבור שלה : שם תואר
 צורת בינוני 2 : מיוחדת חלק הדיבור שלה : פועל
 צורת בינוני 3 : מוסכם חלק הדיבור שלה : שם תואר
 צורת בינוני 4 : נוספים חלק הדיבור שלה : שם תואר
- ה. סכסוך = שורש : סכסכ
 ו. סביל

תרגיל 56

(1)

הפעיל	פיעל	נפעל	פעל (קל)
לְהוֹכִיחַ לְהַסְתִּיר לְהַקְנוֹת	לְיַעֵץ לְאַתֵּר	לְהִאָּחֵז	לְקַחַת לְפַעֵל לְאַסֹּף לִירֶק לְחַשֹּׁף

(2) היאחזות

יעוץ

יריקה

הקניה

(3) הִנְכַּחוֹת

(4) לוקחת

(5) מאותר

(6) גילוי

(7) הַסְתֵּרָה ; הַסְתֵּר

תרגיל 57

1. (1) ההבדלים:

בשורש – נוצרים = נצר, נוצרות = יצר
 בבניין – נוצרים = בניין קל, נוצרות = בניין נפעל,
 בגוף – נוצרים התלמידים – גוף נסתרים (הם), נוצרות הזדמנויות – נסתרות (הן)

(2) נוצרים – ינצור נוצרות – ינצר

(3) נוצרות

2. א. (1) תורדנה = בניין הופעל

(2) הבניין המשותף לחמשת הפעלים האחרים: בניין קל

ב.

זמן/דרך: עתיד	זמן/דרך: הווה (בינוני)
תורדנה תוכלנה תירש	תפוסים קדוף מהולה

תרגיל 58

1.

שורש	בניין	שם פועל	שם פעולה
1. יצא	הפעיל	להוציא	הוצאה
2. ירה	הפעיל	להורות	הוראה
3. ינה	הפעיל	להונות	הונאה
4. ידה	הפעיל	להודות	הודיה
5. ינה	הופעל		
6. ירא	נפעל		
7. ירא	קל		
8. ירה	קל	לירות	יריה

2. (1) הבניין : הפעיל ; יָדָה
 (2) הבניין : נפעל ; הודעה
 (3) הבניין : הפעיל ; יורים
 (4) הבניין : פיעל ; התבטאות (בניין התפעל)
 (5) הבניין : הפעיל ; להקצות

תרגיל 59

1. א. שורש : יצא בניין : קל
 שורש : יצא בניין : הפעיל
 שורש : מצא בניין : קל

- ב. שם פועל : לצאת שם פעולה : יציאה
 שם פועל : להוציא שם פעולה : הוצאה
 שם פועל : למצוא שם פעולה : מציאה

- ג. עבר נסתר : יצא
 עבר נסתר : הוציא
 עבר נסתר : מצא

- ד. ציווי נוכח : צא
 ציווי נוכח : הוצא
 ציווי נוכח : מְצֵא

2. מְצִיָּה – שורש מצא (בניין קל)
 (1) מוֹצֵא
 (2) תְּמַצֵּא

תרגיל 60

1.

- נוֹעֵץ
- נוֹעֵץ
- יוֹתֵרוֹ
- נוֹכַח
- נוֹכַח
- מְחִינּוֹ
- מְחַאֲנּוֹ

2. א. הוֹפְכֶת

ב. (1) להורות

(2) הוראה

3. (1) נוֹרְאִים – בניין : נפעל

תִּירָאָה – בניין : קל

(2) יִרְאוֹת

תרגיל 61

שם פועל	שורש
לשיר	1. שיר
לצוד	2. צוד
לשוט	3. שוט
לצוף	4. צופ
לבוז	5. בוז
לזוז	6. זוז
לריב	7. ריב
לנוח	8. נוח
לבוא	9. בוא
לגור	10. גור

תרגיל 62

1.

שורש	שם פועל	שם פעולה
1. רוצ	לרוץ	ריצה
2. רצה	לרצות	רציה
3. שוב	לשוב	שיבה
4. שבה	לשבות	שְׁבָיָה
5. לוש	ללוש	לישה
6. תלש	לתלוש	תלישה
7. אגר	לאגור	אגירה
8. גור	לגור	
9. אסר	לאסור	
10. סור	לסור	
11. צור	לצור	
12. נצר	לנצור	נצירה
13. חסה	לחסות	
14. חוס	לחוס	

2. א. (1) השורש : צור

(2) קְנוּיָה

ב. חֻקָּד

תרגיל 63

1.

עבר נסתר	שורש
1. נסוג	סוג
2. נכון	כונ
3. נדוש	דוש
4. נבוך	בוכ
5. נלוש	לוש
6. נפוץ	פוצ
7. נמול	מול
8. נזון	זון

2. (1) הבניין: נְצוּד <קל> הבניין: נְצוּד <נפעל>

(2) לצוד

(3) שם תואר

תרגיל 64

1.

עבר נסתר	שורש	שם פועל	שם פעולה
1. הביך	בוכ	להביך	הבכה
2. הכין	כונ	להכין	הכנה
3. הביא	בוא	להביא	הבאה
4. השיב	שוב	להשיב	השבה
5. האיר	אור	להאיר	הארה
6. השיט	שוט	להשיט	השטה
7. הריק	ריק	להריק	הרקה
8. הפיץ	פוצ	להפיץ	הפצה
9. הרים	רומ	להרים	הרמה
10. הסיר	סור	להסיר	הסרה

2. (1) שורש : כונ בניין : נפעל
שורש : כונ בניין : הפעיל

(2) נְכוּנוּ

תרגיל 65

עבר נסתר	שורש	בניין
1. הגיב	גוב	הפעיל
2. הבין	בינ	הפעיל
3. נבון	בינ	נפעל
4. נאות	אות	נפעל
5. הריץ	רוצ	הפעיל
6. רץ	רוצ	קל
7. הקים	קומ	הפעיל
8. נגוז	גוז	נפעל
9. הקיץ	קוצ	הפעיל
10. אץ	אוצ	קל
11. האיץ	אוצ	הפעיל
12. נסוג	סוג	נפעל
13. נלז	לז	נפעל
14. מט	מוט	קל
15. נע , נד	נוע , נוד	קל , קל
16. נפוצ	פוצ	נפעל
17. הפיץ	פוצ	הפעיל
18. הרים	רומ	הפעיל
19. נדון	דונ	נפעל
20. נמול	מול	נפעל
21. נעור	עור	נפעל
22. העיר	עור	הפעיל

תרגיל 66

1.

שורש	בניין	שם פועל
1. נוב	הפעיל	להניב
2. נופ	הפעיל	להניף
3. כונ	נפעל	להיכון (לְהִכּוֹן)
4. כונ	הפעיל	להכין
5. סוג	נפעל	להיסוג
6. שוט	הפעיל	להשיט
7. שוט	קל	לשוט
8. שימ	הפעיל	לשים
9. פוק	הפעיל	להפיק
10. קומ	קל	לקום
11. מוט	הפעיל	להמיט
12. זוז	קל	לזוז
13. זוז	הפעיל	להזיז
14. גופ	הפעיל	להגיף
15. צופ	הפעיל	להציף
16. מות	קל	למות
17. מות	הפעיל	להמית
18. טוס	קל	לטוס
19. חוד	קל	לחוד

2. הַשְׁט - השטה טָסְנוּ - טיסה אָחַז - חידה
קָמְתִי - קימה נָנִיף - הנפה תִּפְקְּנָה - הפקה

תרגיל 67

שם פועל מאותו השורש בבניין הפעיל	שורש	עבר נסתר בבניין הפעיל
להאיר	אור	1. האיר
להוביל	יבל	2. הוביל
להריק	ריק	3. הריק
להוריק	ירק	4. הוריק
להבין	בונ	5. הבין
להזין	זון	6. הזין
להפיץ	פוצ	7. הפיץ
להוריד	ירד	8. הוריד
להדיח	דוח	9. הדיח
להחיש	חוש	10. החיש
להוסיף	יספ	11. הוסיף
להרים	רומ	12. הרים
להוציא	יצא	13. הוציא
להסיר	סור	14. הסיר
להוכיח	יכח	15. הוכיח
להוביל	יבל	16. הוביל
להביס	בוס	17. הביס
להפיק	פוק	18. הפיק

תרגיל 68

1. א. (1) * הזוג: הוּשְׁטָה I הוּשְׁטָנוּ IV
 * הזוג: הוּשְׁטָה II שְׁטָנוּ III
 * הזוג: נְבוּכִים III מוּבָכִים IV
- השורש המשותף: ישט
 השורש המשותף: שוט
 השורש המשותף: בוכ

(2) הַנִּיף = נופ יוֹשְׁבוּ = ישב הוֹשְׁבוּ = שוב נִפְנָף = נפנפ

ב.

הבניין: <u>הופעל</u>	הבניין: <u>הפעיל</u>	הבניין: <u>קל</u>	הבניין: <u>נפעל</u>
הוּשְׁטָה הוּשְׁטָה מוּבָכִים	הוּשְׁטָנוּ	שְׁטָנוּ	נְבוּכִים

2. (1) I. שורש: שוב בניין: הפעיל
 II. שורש: שוב בניין: קל
 (2) עבר נסתר: השיב עבר נסתר: שב
 (3) מְשִׁיבָה

תרגיל 69

1. (1)

- הצעדים הכלכליים החדשים יוֹעִילוּ למשק, ואם ייושמו נכון – אף יַבִּיסוּ את משבר האינפלציה. הבניין המשותף: הפעיל
- בּוֹאוּ להשתתף באירוע – אתם רְצוּיִים ונחוצים להצלחתו. הבניין המשותף: קל

(2)

המילה	הבניין
הוֹרָאָה	הפעיל
מְשָׁנָה	פיעל
הוֹדָתָהּ	הפעיל
יוֹפְקוּ	הופעל

או - לְתַדְרֹךְ = בניין פיעל נְחוּשִׁים = בניין קל

2. (1) I. שורש: נצצ בניין: קל
 II. נָצִיץ מבעד לחור המנעול. שורש: צוצ בניין: הפעיל

- (2) הזמן: נָצַצוּ - עבר הזמן: נָצִיץ - עתיד
 (3) עתיד נסתר: ינצוץ עתיד נסתר: יציץ
 (4) שם פועל: לנצוץ שם פועל: להציץ

תרגיל 70

1.

שורש	בניין
1. מוט	פיעל
2. בוש	פיעל
3. נופ	פועל
4. נופ	פיעל
5. קומ	פיעל
6. קומ	פועל
7. קונ	פיעל

2. (1) השורש המשותף לשתי המילים: עור
 (2) משפט I: פיעל
 משפט II: פועל
 (3) ערה/י

3. (1) השורש: שיח הבניין: פיעל
 (2) חִפְּתָה
 (3) לשוחח
 (4) שיחה

תרגיל 71

עבר נסתר	שורש	שם פועל	שם פעולה
1. התרוצץ	רוצ	להתרוצץ	התרוצצות
2. התמוגג	מוג	להתמוגג	התמוגגות
3. להתעופף	עופ	להתעופף	התעופפות
4. התפוגג	פוג	להתפוגג	התפוגגות
5. התבוּן	בינ	להתבוּן	התבוּנות
6. התכוּן	כונ	להתכוּן	התכוּנות
7. התעורר	עור	להתעורר	התעוררות

תרגיל 72

1. (1) השורש : כונ הבניין : פיעל

(2) לְכוּן

2. (1) שני הפעלים זהים זה לזה בזמן (הווה)

(2) לְשׁוֹרֵר

3. מוֹחִים - מוֹנִים כסף < בניין קל

יוֹגֵפוּ - מְנַחִים < בניין הופעל

4. (1) יְנִיסוּ = נוס יְתַנְסוּ = נסה/י

(2) הניסי

(3) לנסות

5. א.

סָבִיל	פָּעִיל
מוֹצֵאת	מוציאה
הוֹרֵץ	הריץ
נִבְדָּקָה	בדקה
נִדְוָנוּ	דנו

ב. (1) הִלְקִי = הופעל לָקוּי = קל תִּלְקָה = הפעיל

(2) תִּלְקָה = הוראת הבניין - פָּעִיל

ג. שורש I: שוט שורש II: ישט

6.

הפועל	שם פועל מאותו	שם פעולה מאותו	צורת ציווי מאותו השורש,
	השורש בבניין קל	השורש בבניין קל	בבניין קל, בגוף נוכח
הושַב ¹	לשבת	ישיבה	שֵׁב
הושַב ²	לשוב	שיבה	שוב

7. (1) הזוג: עֲנִיתִי מוֹנְעִים הבניין המשותף: קל

הזוג: גָּלִיתָן מְשׁוּטָט הבניין המשותף: פיעל

הזוג: לָהֶפִיג מְתַנִּים הבניין המשותף: הפעיל

מסתכן = שורש: סכנ

(2) שם פועל: להתנות שם פעולה: התניה

(3) שָׁטוּת, תְּשׁוּטוּ, מְשִׁטָּה

(4) צורת הבינוני בתפקיד שם עצם: שופט, הבניין: קל

צורת הבינוני בתפקיד שם עצם: מבקרים, הבניין: פיעל

8. (1) יִתְנַעַר, נִחְתָּנוּ, הִנְחִיתָ, הִתְנַעָּה, מִנְתַּח

(2) ההסבר של המנתח היה מפורט וברור.

דוגמה נוספת: המנתח ביצע את הניתוח בהצלחה.

חלק הדיבור שצורת הבינוני משמשת במשפט: שם עצם

או

הרופא מנתח את החולה מחדר מספר חמש.

חלק הדיבור של צורת הבינוני מנתח במשפט זה הוא פועל

9. הורה

10. (1) השורש : מצצ

הבניין : קל

(2) השורש : צוצ

הבניין : הפעיל

11. א. מעפעץ

ב. השתקתם

ג. סבכה

12. הפריטים הדקדוקיים המשותפים לשתי צורות הפועל: זמן , שורש , גוף

13. אוכל = בניין קל, השאר בניין הופעל

14. א. הזוג : הפיצה נפוץ השורש : פוצ

הזוג : יפצו פצוי השורש : פצה/י

הזוג : נצפתה תצפה השורש : צפה/י

ב. הפיצה < שם פועל : להפיץ שם פעולה : הפצה

תצפה < שם פועל : לצפות שם פעולה : ציפוי

ג. * השורש : שגה/י הבניין : קל

* שם תואר

ד. * שם הפעולה : הופעה שורש : יפע בניין : הפעיל

* צורת הבינוני : מעריצים חלק הדיבור : שם עצם

ה. צורת הבינוני : תובע חלק הדיבור : שם עצם

15. א.

השורש	הבניין
ערכ	נפעל
ניב	הפעיל
נדה/י	פועל
ארגנ	פיעל
יעד	נפעל
יעל	פיעל
רומ	פיעל

ב. הווה (בינוני)

ג. שם הפועל: להודות שם הפעולה: הודיה

ד. בניין הפעיל – שם פועל: להכין ; שם פעולה: הכנה
בניין פיעל – שם פועל: לכוון ; שם פעולה: כונה / כיוון

ה. (1) אֶתְלָהּ

(2) * הִלָּהּ

* שם הפועל: להלוות שם הפעולה: הלואה

ו. הובלה

16.

הבניין: הפעיל	הבניין: פיעל
הִבְנָה	הַמּוֹר
הִרְשָׁאָה	פִּלְפְּלָהּ
הוֹלְכָהּ	עָסוּי
הִשְׁטָהּ	שִׁיוֹט

17. (1) הַשְׁוִיתָם, גָּלוּי, מִיעָד, הִיטִיב, יוֹרֵד

(2) קָמִים = קוּם יִחְסְמוּ = חָסַם יִתְחַלֵּה = חָלָה/י

18. (1) נֹחָה

(2) שם עצם

תרגיל 73

עבר נסתר	שורש	בניין
1. נסע	נסע	קל
2. הפיל	נפל	הפעיל
3. נפל	נפל	קל
4. הביט	נבט	הפעיל
5. הִסַּק (הוסק)	נסק	הופעל
6. הִגִּשׁ (הוגש)	נגש	הופעל
7. הִקִּיף	נקפ	הפעיל
8. נָגַשׁ	נגש	נפעל
9. הִתִּיךְ	נתכ	הפעיל
10. הִתֵּךְ (הותך)	נתכ	הופעל
11. הִסִּיעַ	נסע	הפעיל
12. נָצַל	נצל	נפעל
13. הִכֵּר (הוכר)	נכר	הופעל
14. הִצִּיל	נצל	הפעיל
15. הִגִּיד	נגד	הפעיל
16. הִקִּף (הוקף)	נקפ	הופעל
17. הִבִּיעַ	נבע	הפעיל
18. נָטַע	נטע	נפעל
19. נָטַע	נטע	קל
20. הִבֵּעַ (הובע)	נבע	הופעל
21. נָתַק	נתק	נפעל
22. הִכִּיר	נכר	הפעיל
23. נָתַן	נתנ	נפעל

תרגיל 74

השורש	הבניין	הגוף
1. נבע	הפעיל	נסתרים
2. נזק	הפעיל	נסתרות
3. נכר	נפעל	נסתרת
4. נשג	הופעל	נסתרים
5. נצל	הפעיל	נוכחים
6. נשא	נפעל	נסתרים
7. נדח	הופעל	נסתר
8. נתק	נפעל	נסתרים
9. נגע	קל	נוכחות
10. נפל	קל	נוכחת
11. נתכ	הופעל	נסתרת
12. נשג	הפעיל	נסתרת
13. נגר	נפעל	נסתרת
14. נתז	הופעל	נסתרת
15. נצל	נפעל	נסתרים
16. נגש	הפעיל	נסתרים
17. נקפ	הפעיל	נוכחים
18. נבט	הפעיל	נוכחת
19. נסע	קל	נסתר
20. נשר	קל	נסתרים

תרגיל 75

1. מְסִיעִים

2. תִּשְׁק

3. נִקִּישׁ

4. הַשִּׁילִי

5. תִּתֵּר

6. הַשִּׁיגוּ

7. יִנְבְּטוּ

תרגיל 76

1. נִדְחֹת

2. תִּשְׁלִי

3. (1) השורש : נקפ הבניין : הפעיל

(2) שם הפועל : להקיף שם הפעולה : הקפה

(3) אקיף

3. (1) הִתִּירָה

(2) שם הפועל : להתיר שם הפעולה : התרה

(3) התי"ו הראשונה : תחילית התי"ו השנייה : שורשית

5. (1) מדיפות

(2) שם הפועל : להדיף שם הפעולה : הדפה

(3) תחילית

תרגיל 77

1. א. מטים , עובדים

מחודשת

מומחים

נוכחים

מפגינים

ב. הַעֲרָה = עור שָׁרוּת = שרת

הַזְרִיתִי = ירה/י מְנַצֵּלוֹת = נצל

נִצְלָנוּ = נצל הַגִּשָּׁה = נגש

הִכּוּ = נכה/י פָּנוּ = פנה/י

ג. (1) לעורר

(2) שם פועל: לצלות שם פעולה: צליה

(3) להיצלות

2. (1) * פָּנוּ

* הבניין המשותף לשני הפעלים האחרים: הופעל

(2) הגישה

(3) שם פועל: להכות שם פעולה: הכאה

3.

שם הפעולה	שם הפועל	הפועל
ניצול	לנצל	מְנַצֵּלוֹת
הינצלות	להינצל	נִצְלָנוּ

תרגיל מסכם – תרגיל 78

1. א.

השורש	הבניין
יכח	נפעל
שעשע	פועל
מצה/י	פיעל
נתנ	נפעל
נטל	הופעל
צות	פיעל
נדפ	הפעיל

ב. הפועל: **מצו** הזמן: ציווי

ג. **נוכח** להיוכח (להוכיח) **מצו** למצות

ד. **התבוננות** = בונ **הקף** = נקפ **קפוא** = קפא **הדוק** = הדק

2. א. (1) מספר המשפט: III. הבניין המשותף: פועל

(מצב רוחו מְרוֹמָם < מִישָׁהוּ רוּמָם את מצב רוחו. מצב רוחו מְרוֹמָם על ידי מִישָׁהוּ....)

(2) הפועל: **הָסִיט** הבניין: הפעיל

הפועל: **הוֹאֵר** הבניין: הופעל

או

הפועל: **הִתְגַּדְּתָה** הבניין: התפעל

הפועל: **הִתְנַעַתִּי** הבניין: הפעיל

ב. (1) **נָשִׁיר** = שיר

מְשִׁירִים = נשר

הַשְׂרִיתִי = שרה/י

(2) לשיר

להשיר

להשרות

3. (1) לפניכם חמש מילים.

נָשִׁיב = שוב נוֹשִׁיב = ישב שׁוּבִים = שבה/י
מְשִׁיב = נשב יְבִישׁוּ = ביש

(2) יש לכתוב שתי צורות מצורות אלה: שב, הושיב, שבה, השיב, ביש

4. שם פעולה הנוטה בבניין הפעיל אולם מתאר לרוב את הפעולה של פעלים מבניין פיעל.

5. (1) נִרְאִים (חלק הדיבור הוא פועל)

חלק הדיבור המשותף לשלוש הצורות האחרות: שם תואר

(2) השורש: זעזע הבניין: פיעל
השורש: ראה/י הבניין: נפעל
השורש: זנח הבניין: הופעל
השורש: נכה/י הבניין: הופעל

6. • הבניין: הופעל, נטיה
• הבניין: התפעל, אתמוטט
• הבניין: הפעיל, הושטה
• הבניין: הפעיל, להשיט
• הבניין: קל, גר, התגורר

7. אוֹכַל

נוֹעְצִים

נוֹכְחִים

8.

- (1) חלק הדיבור: פועל, האות מ"ם היא מוספית
(2) חלק הדיבור: שם עצם, האות מ"ם היא שורשית

9. א.

שורש	בניין	גוף	זמן/דרך
משפט I. דרכ	קל	נוכחים	עתיד
משפט II. תדרכ	פיעל	נסתרים	עבר

ב. משפט I: שם פועל: לדרוך שם פעולה: דריכה
משפט II: שם פועל: לתדרך שם פעולה: תדרוך

10. I. להיניק = ינק , קנוי = קנה/י , הקנייה = קנה/י , תינוק = ינק
מקונו = קינ

II. משורר = שיר , השריה = שרה/י , להוריש = ירש , להישיר = ישר
שרוי = שרה/י

III. תסכל = תסכל , תסכלו = סכל , תסתכלי = סכל , תסכול = תסכל
תסכל = סכל

IV. הדפה = נדפ , הדיפה = הדפ , דפדוף = דפדפ , נדפים = נדפ
לפדות = פדה/י

11. (1) הפעלים שלהם שורש משותף: הותירה , נותרנו , אותר. השורש: יתר
(2) התר = נתר , התרתה = תרה/י , תרים = תור , תרים = רומ

12. א.

"נועצת ביועצת" - השורש י-ע-צ בבניין נפעל.
נועצים – הבניין: קל, והשורש: נ-ע-צ.

ב. (1) לא נכון

נימוק: נוצרת¹ = שורש: נצר, בניין: קל ; נוצרת² = שורש: יצר, בניין: נפעל
(2) חבויים , אפל , גבה
(3) שם פועל: לנצור , שם פעולה: נצירה
שם פועל: להיוצר , שם פעולה: היוצרות

13.

במשפט (1) המילה נפוצה משמשת בתפקיד שם תואר,
והאות נו"ן במילה היא מוספית.
במשפט (2) המילה נפצה משמשת בתפקיד פועל,
והאות נו"ן במילה היא שורשית.

14. (1) הפועל היוצא דופן מבחינת הבניין: הִדַּק הבניין: פיעל

הבניין המשותף לשאר הפעלים: הפעיל

(2) • הִדַּק - הדק

• הִשַּׁג - נשג

• הִצֵּל - נצל

• הוֹרֵד - ירד

• הִכִּיר - נכר

15. (1) משפט I. חלק הדיבור = פועל

(2) משפט I - שורש: נוע

משפט II - שורש: מנע

(3) משפט I - להניע

משפט II - למנוע

16. (1) תוֹקַעַת < ת' שורשית , תוֹקַעַת < ת' מוספית

(2) שם הפועל: לתקוע שם הפעולה: תקיעה

(3) שם הפועל: להוקיע שם הפעולה: הוקעה

17. א.

השורש	הבניין
תכננ	פועל
נתנ	נפעל
צנזר	פיעל
פוק	הפעיל
בטא	פיעל

ב. שם פעולה בבניין קל: פעירת (פעירה) השורש: פער

ג. (1) פועל

(2) המפיקה דחתה את צילומי הסרט. (המפיקה = שם עצם)

18. (1) הִסְוָה < שורש: סוה/י , בניין: הפעיל

סְמוּיִים < שורש: סמא , בניין: קל

(2) להסוות

(3) אסווה

(4) מבין המילים שאינן מודגשות במשפט העתיקו שלוש צורות בינוני וצינו את חלק

הדיבור של כל צורה.

צורת בינוני 1: לוחמים חלק הדיבור: שם עצם

צורת בינוני 2: מיוחד חלק הדיבור: שם תואר

צורת בינוני 3: מתקדמות חלק הדיבור: שם תואר

19. א. (1) נְבִנְתָּה

(2) מוֹבְנָת < מבינה נְבִנְתָּה < בונה

ב. נגלינו

ג. מחביאים

ד. * הוראה

* שורש: ירה/י , בניין: הפעיל

* להורות

20. א. יִישְׁרוּ

ב. הִגְיָה

21. (1) מְתַבֵּלָה , מְשַׁתְּפֵשֶׁף < הבניין המשותף: התפעל

(2) מְתַבֵּלָה בלה/י

מְשַׁתְּפֵשֶׁף שפשפ

מְשִׁיל נשל

(3) - לבלות

- לנשל

22. (1) מְזִיקוֹת = נזק , סוֹתְמוֹת = סתם , הִקְמַת = קום , מְתַבֵּלִים = כלה/י

(2) שם תואר

(3) נסתמו

דרכי תצורת המילים

תרגיל 79

1. משמעות המשקלים : בעל מקצוע

התבנית	סָסָם	התבנית	סָסִים	התבנית	סָסָן / סָסָן
משקל / שורש	קָטַל	משקל / שורש	קטיל	משקל / שורש	קטלן
ח-י-ט	חָיַט	פ-ק-ד	פקיד	ר-ק-ד	רקדן
ר-צ-פ	רָץ	נ-ש-א	נשיא	ס-ד-ר	סדרן
ב-ל-ש	בָּלַשׁ	מ-ש-ח	משיח	ק-ב-ל	קבלן
נ-ו-ט	נוֹט			ר-צ-ע	רצען

2. משמעות המשקלים : מקום

תבנית	מָסָם	תבנית	מָסָסָה
משקל / שורש	מקטל	משקל / שורש	מקטלה
ג-ר-ש	מגרש	פ-ק-ד	מפקדה
ג-ד-ל	מגדל	ס-ע-ד	מסעדה
א-ה-ל	מאהל	ש-ט-ר	משטרה
ד-ב-ר	מדבר	ח-ל-ב	מחלבה

3. משמעות המשקלים : מכשיר / כלי

תבנית	מָסָם	תבנית	מָסָסָה	תבנית	מָסָסָת / מָסָסָת
משקל / שורש	מקטל	משקל / שורש	מקטלה	משקל / שורש	מקטלת
ב-ר-ג	מברג	ג-ר-פ	מגרפה	ד-פ-ס	מדפסת
ס-מ-ר	מסמר	ק-ד-ח	מקדחה	ח-צ-ל	מחצלת
ח-ב-ט	מחבט	ג-ל-ש	מגלשה	ב-ר-ש	מברשת
		מ-ט-ר	ממטרה	ס-ג-ר	מסגרת

4. משמעות המשקלים : **תכונה**

תבנית	סָסִים
משקל / שורש	קטיל
ב-ה-ר	בהיר
ד-ל-ק	דליק
ש-ב-ר	שביר
כ-ב-ס	כביס

תבנית	סָסִים
משקל / שורש	קטיל
ש-ל-ט	שליט
א-ב-ר	אביר
א-מ-צ	אמיץ
צ-ד-ק	צדיק

תבנית	סָסִים
משקל / שורש	קטלן
ב-י-ש	בישן
כ-ע-ס	כעסן
ס-ק-ר	סקרן
פ-ח-ד	פחדן

5. משמעות המשקלים : **מחלות**

תבנית	סָסֶת
משקל / שורש	קטלת
א-ד-מ	אדמת
צ-ה-ב	צהבת
ש-פ-ע	שפעת
צ-ר-ב	צרבת

תבנית	סָסֶסֶן
משקל / שורש	קטלון
ד-כ-א	דכאון
ש-ג-ע	שגעון
ש-ג-ר	שגרון
כ-מ-ש (מחלת צמחים המתבטאת בקמילה של הצמח, התייבשות הצמח)	כמשון

6. משמעות המשקלים : **קבוצה / אוסף**

תבנית	סָסֶת
משקל / שורש	קטלת
ט-י-ס	טיסת
ס-י-ר	סירת
צ-נ-ר	צנרת
ד-פ-ד-פ	דפדפת

7. משמעות המשקלים : **מצב**

תבנית	סָסָם
משקל / שורש	קטל
ר-ע-ב	רעב
ש-ב-צ	שבץ
ש-ר-ב	שרב
צ-מ-א	צמא

תבנית	סָסָוֹן
משקל / שורש	קטלון
ר-ק-ב	רקבון
ב-ט-ח	בטחון
ת-א-ב	תאבון
ה-ר-י/ה	הריון

תרגיל 80

א. 1. מחלה

2. חפץ / מכשיר

3. בעל מקצוע

4. מקום

ב. לפניכם שבעה תרגילים, ובכל תרגיל ארבעה שמות.

הקיפו בכל תרגיל את השם היוצא דופן מבחינת המשמעות. נמקו את תשובתכם.

1. מְשָׁקֶל = חפץ, כל השאר מקום

2. שֶׁחָקֵן = בעל מקצוע, כל השאר תכונה

3. מְגִלְשָׁה = חפץ / כלי, כל השאר מקומות

4. מְבִנָּה = מקום, כל השאר כלי / חפץ

5. אֶבֶב = עונת שנה, כל השאר תכונה

6. דְּבָרָן = תכונה, כל השאר בעל מקצוע

7. מְבַרְשֵׁת = כלי / חפץ, כל השאר מחלות

ג. מְתִלָּה

ד. (1) חפץ / כלי

(2) סִכִּין = קָטִיל פְּתִיל = קָטִיל פְּטִישׁ = קָטִיל

פְּדִיר = קָטִיל סָלִיל = קָטִיל תַּנּוּר = קָטִיל

ה. תְּרָגוּם, תְּפִסָּה, תְּבִיעָה

א.

משמעות	משקל	שורש	המילה
		צדק	1. צָדִיק
			2. כַּבְּאִי
			3. מִדְּבָר
			4. חֲזָרָה
			5. בְּזִיוֹן
			6. חֶכֶם
			7. מִכְבָּסָה
			8. אֲמִיץ
			9. אֶסְכֵּן
			10. מִקְלָדָה
			11. מְטַבְּעָה
			12. קוֹסִים
			13. מְזַמְּרָה
			14. מוֹשְׁבָה
			15. גִּלְשֹׁן
			16. מְקַדֵּשׁ
			17. חֲבִיב
			18. מְרַגֵּל
			19. טִפֵּשׁ
			20. פִּקֵּחַ
			21. שְׁעָלָה
			22. רִגְזוֹן
			23. מְשַׁטָּח
			24. אוֹפָה

המילה	שורש	משקל	משמעות
25. קִלְטָת			
26. מַעֲבָרָה			
27. מָקוֹם			
28. מִקְלָה			
29. מִפְרָץ			
30. גִּבְאִי			
31. מַחֲרָטָה			
32. פְּחָדוֹן			
33. מִדְשָׁאָה			
34. צִהָבֶת			
35. תִּצְרֹף			
36. מִפְּיָק			
37. שַׁעֲלָת			
38. מִקְטָרֶת			

ב. (1) המשפט השני

(2) המשקל של המילה מְנִיפּוֹת המציינת שם עצם – בצורת היחיד מניפה = מקטלה

תרגיל 82

א.

1. תִּקְתּוֹק, קִפּוֹל
2. מִנְזֹר, מִלּוֹן
3. בִּקְשָׁה, פִּלְפֶּלֶה
4. הַשְּׁחָתָה, הוֹרְדָה
5. מוֹקֵשׁ, מִבְרָג
6. שִׁגְעוֹן, נִקְיוֹן
7. הוֹדָאָה, הַחֲלָטָה
8. מוֹשֵׁב, מִחְלָף
9. תִּפְנִית, תִּחְזִית

ב. תגלית

ג. - נעביר לצורת היחיד – הלויך = קיטול (קטול)

- נעביר לצורת היחיד – תהלוכה - תקטולה

תרגיל 83

1. תפוסה

2. מנוחה

3. תופרת

4. משחה

5. מעיך

תרגיל 84

1.

מבין ארבעת השמות יש שם אחד היוצא דופן מבחינת המשקל.

הזיה < משקלו הוא קטלה ושורשו: הוה/י

המשקל המשותף לשלושת השמות האחרים: הקטלה

2. (1) השורש: שוה/י, שם תואר: שןה

(2) השורש: זכה/י, המשקל: קטילה, שם פועל: לזכות

(3) השורש: עור הבניין: פיעל

(4) צורת הבינוני: משתתפים חלק הדיבור שלה: שם עצם

3. מעיכה

4. השורש המשותף: נתנ

שם פעולה: נתינה

תרגיל 85

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
בסיס וצורן סופי	בסיס וצורן סופי
שורש ומשקל	שורש ומשקל
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
בסיס וצורן סופי	בסיס וצורן סופי

תרגיל 86

א. + ב.

1. בסיס וצורן סופי
2. מַצְלָמָה = שורש ומשקל צִלְמָנִיה = בסיס וצורן סופי
3. שורש ומשקל
4. יְצוּאָן – שורש ומשקל נִיבּוֹן = בסיס וצורן סופי
5. חֶסֶכְוִי – בסיס וצורן סופי חֶסֶכּוֹן – שורש ומשקל
6. בסיס וצורן סופי
7. הַסְרָטָה – שורש ומשקל סְרִטּוֹן - בסיס וצורן סופי
8. שורש ומשקל
9. דְּבוּרִית - בסיס וצורן סופי דְּבוּר - שורש ומשקל
10. שורש ומשקל
11. בסיס וצורן סופי
12. בסיס וצורן סופי

13. **מְנוּפָּאִי** = בסיס וצורן סופי **מוֹכֵס** = שורש ומשקל
14. **נִצְחוֹן** - שורש ומשקל **עֲרִיצוֹת** = בסיס וצורן סופי
15. שורש ומשקל
16. **סֶפֶן** - שורש ומשקל **מִדְעָן** – בסיס וצורן סופי
17. **מוֹדְעָה** - שורש ומשקל **מוֹדְעוֹת** – בסיס וצורן סופי
18. בסיס וצורן סופי
19. **מְדִינָאִי** - בסיס וצורן סופי **מְדִינָה** – שורש ומשקל
20. **עֵד** - שורש ומשקל **עֵדוֹת** – בסיס וצורן סופי

תרגיל 87

- I. 1. **פְּתִירוֹן** – שורש פתר, ומשקל קיטלון
2. **רְגִשָׁן** – שורש רגש, ומשקל קטלן
3. **סִפּוֹר** – שורש ספר, ומשקל קיטול (שם פעולה בבניין פיעל)
4. **הַתְּרַשְׁמוֹת** – שורש רשמ, משקל התקטלות (שם פעולה בבניין התפעל)
5. **יִצְרָן** = שורש יצר, ומשקל קטלן
6. **מְתִיחָה** = שורש מתח, ומשקל קטילה
7. **מְבַעֵר** = שורש בער, ומשקל מקטל
8. **מַשְׁאָבָה** = שורש שאב, ומשקל מקטלה
9. **נִשְׁרָת** = שורש נשר, ומשקל קטלת
10. **מִשְׁתַּלָּה** = שורש שתל, משקל מקטלה

- II. 1. **שְׁחֻמָּטָאִי** = שמחט + אי
2. **מִסּוּרִית** = מסור + ית
3. **מְגִשִּׁית** = מגש + ית
4. **סִקְרָנוֹת** = סקרן + ות
5. **אַמְתִּי** = אמת + י
6. **מִגְבּוֹן** = מגב + ון
7. **צִנּוּרִית** = צינור + ית
8. **מְכוּנָאוֹת** = מכונה + ות
9. **תְּגוּבִית** = תגובה + ית
10. **כִּימָאִי** = כימיה + אי

תרגיל 88

משמעות צורן	מילה חדשה
הקטנה	פצעון
חלקי לבוש	גופיה
הקטנה	כוסית
הקטנה	פתקית
בלע מקצוע	ימאי
אוסף	תעריפון
כלי תחבורה	מכונית
חפץ / כלי	אווירון
שם מופשט	מהות
שם תואר	קולני
בעל מקצוע	דגלן
בעל מקצוע	במאי
שם תואר	גורלי
שם מופשט	מורכבות

תרגיל 89

1. **עָלוֹן** (כתב עת, השאר אוסף)
2. **חוֹבָבֶן** (תכונה, השאר בעל מקצוע)
3. **פְּסָלוֹן** (הקטנה, השאר סדר)
4. **פְּעוּטוֹן** (מקום, השאר הקטנה)
5. **צִידָנִית** (כלי/מכשיר/חפץ, השאר כלי תחבורה)
6. **מְכָלִית** (כלי תחבורה, השאר הקטנה)
7. **חוֹלָמֶן** (תכונה, השאר בעל מקצוע)

תרגיל 90

1. א. מִיָּפָה תחילית מִפְתָּה שורשית

ב. מפה/י

ג. הקטנה

2. א. (1) מִחְסָנִית = מכשיר/כלי

(2) משמעות הצורן הסופי המשותפת לשאר המילים : כלי תחבורה

ב. (1) תִּחְתִּית

(2) המילה : תִּלּוּת השורש : תלה/י

ג. (1) שִׁירֹן

(2) דרך התצורה המשותפת של המילים שנותרו : שורש ומשקל

ד. מִפְסִידִן

3.

דרך התצורה : <u>בסיס וצורן סופי</u>	דרך התצורה : <u>שורש ומשקל</u>
מוֹדָעוֹת	מִצָּיִן
אֲנוּשׁוֹת	מִשְׁאָב
עֵיפּוֹת	שְׁתִּית
זְמִינוֹת	מְנִיעַת
נְגִישׁוֹת	הִתְיַבְּשׁוֹת
אֵיכוֹת	שְׁפוּר
	לְמוֹד
	רְפוּז
	פְּקוּחַ
	מִחְזוֹר

4. א. (1) בְּרִיאוֹת - בסיס וצורן סופי

(2) שורש ומשקל

ב. (1) המשקל : קטיל

(2) המשקל : קטילה

5. (1) שם פעולה שְׁתִּיָּה

(2) * שלוש מילים שדרך תצורתן היא בסיס וצורן.

יִלְדוֹת שְׂגָרְתִּי בֵּיתִי

* שורש ומשקל

6. דרך התצורה של השמות שְׁלִיחוֹת, שְׁלִיחָה זהה.

7. א. (1) בעל מקצוע

(2)

דרך התצורה : <u>בסיס וצורן סופי</u>	דרך התצורה : <u>שורש ומשקל</u>
סוֹלֵן מְנוּפָּאִי תְּכַנִּיתָן פְּרִסוּמָאִי	מְתַאֲגֵרֵף צָפָר סוֹהֵר מְאַרְגֵּן מְמַחֶה כּוֹרֶה רִקְדָּן דּוֹבֵר בְּנָאִי בִּדְרָן

ב. בְּטוּחַ - שורש ומשקל

בְּטָחוֹנִי - בסיס וצורן סופי

8. (1)+(2)

בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
טִירוֹנוֹת	לְחִיצָה = לחצ
אַרְוִנִית	מְצֹה = צוה/י
שִׁכּוֹת	שִׁיחָה - שיח
תַּעֲשִׂיתִי	תַּעֲוֹפָה - עופ

(3) תַּבְּשִׁיל כְּרוֹבִית

9. (1) עֲלִיּוֹת כְּתִיבָה

(2) המילה: עֲדוֹת דרך התצורה שלה: בסיס וצורן סופי

10. (1) תְּלוּשָׁה

(2) רִקְדָּן

בְּדָרָן

תרגיל 91

14. שְׁמֶרְנוּ ☒ גוף אתם	1. סִפְרִית ☒ נקבה
15. מִינִימָלִי _____	2. סִפְרוֹן _____
16. מַחְבְּרֶתֶךָ ☒ שייכות	3. סִפְרוֹת _____
17. עוֹבֵד זְמָנִי _____	4. סִפְרִים ☒ רבים (ריבוי לזכר)
18. זְמָנִי יָקָר ☒ שייכות	5. סִפְרוֹ ☒ שייכות
19. עוֹקְצָנִי _____	6. טְעֻנוֹת ☒ רבות (ריבוי לנקבה)
20. מְכוֹנֶת זֶמֶן ☒ סמיכות	7. טְעֻנוֹתֶיהָ ☒ שייכות
21. הַפְּגָנֶתִי ☒ גוף אני	8. כְּרִית _____
22. הַמְּלָצֶת הַשֶּׁף ☒ סמיכות	9. כְּרִיּוֹת ☒ רבות (ריבוי לנקבה)
23. מְקוֹמוֹת ☒ רבים (ריבוי לזכר)	10. עוֹגִיּוֹת ☒ רבות (ריבוי לנקבה)
24. מְקוֹמוֹן _____	11. שְׁמֹחַת תּוֹרָה ☒ סמיכות
25. בַּחוּר מְקוֹמִי _____	12. עוֹלָמִי הַשְׁתַּנָּה ☒ שייכות
26. מְקוֹמִי בַּתּוֹר ☒ שייכות	13. פֶּרְסוֹם עוֹלָמִי _____

תרגיל 92

1. המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי - זהירות ומשמעות הצורן הסופי : שם מופשט / הפשטה המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים במילים האחרות : רבות (ריבוי לנקבה)
2. המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי : מדינות ומשמעות הצורן הסופי : רבות (ריבוי לנקבה) המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים במילים האחרות : שם מופשט / הפשטה
3. • בעל מקצוע
• שייכות (התור שלהן)
4. המילה היוצאת דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי : מפלגתי ומשמעות הצורן הסופי : שייכות המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים המודגשים במילים האחרות : שם תואר

תרגיל 93

1. השם היוצא דופן : מְכוּנִיּוֹת דרך התצורה : בסיס וצורן סופי
2. השם היוצא דופן : יְדִיעוֹת דרך התצורה : שורש ומשקל
3. (1) המילה שבה משמעות הצורן הסופי יוצאת דופן. שחקנית (המשמעות של הצורן – נקבה)
(2) המשמעות המשותפת לצורנים הסופיים במילים האחרות : רבים (ריבוי לזכר)

תרגיל 94

מילה חדשה
מגדלור
קטרגל
רמזור
ברוז
זרקור
חמשיר
מחזמר
כדורעף
קולנוע
שמרטף
גליעד
רמקול
אלחוט

הלחם בסיסים	בסיס וצורן סופי	דרך תצורה מילה
X		שֶׁלֶדֶג
X		חִיבֵר
X		פִּלְדָּלַת
	X	יְדִית
	X	שְׁמִשָּׁה
	X	מְהַפֵּן
	X	סִפְלוֹן
X		אַיִזָּה
	X	בְּרִזָּה
X		חֶדְשִׁיר
X		קִנְקֵל
	X	אַנּוּשׁוֹת
	X	פְּרִצּוּפּוֹן
	X	יְדִיעוֹן
X – בוקר + צהריים		בְּהָרִים (בְּרִנְיָ)
X		עֶרְפִּיחַ
	X	יִשׁוֹת
X		כְּדוֹרֶסֶל
X		שְׁמֶרְחָם
	X	יְסוּדִי
	X	יְהֻלּוֹמֹן

הלחם בסיסים	בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל	דרך תצורה מילה
		X	מִרְדָּן
	X		מִרְדָּנוֹת
X			מִדְּחוֹן
X			דְּרָגְנוֹעַ
X			גִּזְעוֹל
X			חֲמֻגְשִׁית
		X	מְכוֹנָה
	X		מְכוֹנִית
		X	תְּזוֹנָה
	X		תְּזוֹנָאִי
	X		קִצְרָנוֹת
		X	תִּקְצִיר
		X	קִצְרוֹ
X			תִּשְׁחָץ
		X	תִּשְׁבֵּץ
	X		תִּשְׁבָּצָאִי
X			חִיזָר
		X	בִּלְשׁ
X			קִרְמָבוֹ
X			אַפְלוֹ
		X	רִכְבָּת
		X	סְפוֹר
		X	סִפְרָ
	X		סִפְרוֹן

תרגיל 97

1. א. (1) השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה: מלון
 (2) דרך התצורה המשותפת של שאר השמות: בסיס וצורן סופי

ב. לפניכם משפט ובו מילים מודגשות.

מלונית היא מילון אלקטרוני דו-לשוני במכשיר קטן ונייד הכולל מסך ומקלדת.

(1) שלב 1: Xון משמעות צורן: אוסף (מילון הוא אוסף של מילים)

שלב 2: Xית משמעות צורן: נקבה

(2) מקלדת = מקטלת מכשיר = מקטיל

2. א. (1) מצפה = שורש ומשקל

תצפית = שורש ומשקל

מצפור = הלחם בסיסים

תצפיתנים = בסיס וצורן סופי

(תצפיתן + Xים, המילה תצפיתן נוצרה מתצפית = בסיס + צורן סופי.)

כדי לדעת את דרך התצורה יש להעביר את המילים לצורת היחיד שלהן.

(2)

צורות הבינוני	שורש	בניין	חלק הדיבור
נשקפת	שקפ	נפעל	פועל
מרהיבה	רהב	הפעיל	שם תואר
מועדף	עדפ	הופעל	שם תואר
מטיילים	טיל	פיעל	שם עצם

ב. (1) שורש: תצפת, הבניין: פיעל

(2) לתצפת

3. (1) שעון - מכשיר / חפץ

רפואי - שם תואר

(2) שורש: נכר בניין: הפעיל

(3) הבסיס של המילה פדורגלן נוצר מהלחם בסיסים (כדור+רגל)

(4) חלק הדיבור: שם עצם

4. א. (1) כָּפַאי = שורש ומשקל

(2) דרך התצורה המשותפת לשתי המילים האחרות: בסיס וצורן סופי

ב. רְמָזוּר - הלחם בסיסים שְחָקְנִים - שורש ומשקל

ג. משפט I: מפורסם – שם תואר

משפט II: בוער – שם תואר

תרגיל 98

ראשי תיבות (נוטריקון)	הלחם בסיסים	בסיס וצורן סופי	דרך תצורה מילה
	X		שִׁלְדָּג
X			רֵאשִׁל"צ
		X	תוֹקָפֶן
		X	תוֹקָפֶנוֹת
X			אח"ס
		X	כְּמוֹת
X			מע"צ
	X		פִּסְקוֹל
		X	פִּסְקֶנוֹת
X			אדמו"ר
		X	כְּלָבִיָּה
X			מתנ"ס
		X	סִפְרִיזִית
		X	רִפְתָּן
X			פלמ"ח
		X	תַּעְרִיפּוֹן

שאלה מלעז	ראשי תיבות (נוטריון)	הלחם בסיסים	בסיס וצורן סופי	דרך תצורה מילה
X				סבון
			X	סבונה
	X			מוצ"ש
	X			ארה"ב
X				קטרינג
X				מוזאון
		X		פומלית
		X		פספומט
			X	קומות
			X	להטוטן
			X	כתפיה
			X	צלילות
X				פרויקט
X				מוטיבציה
		X		תמנון
			X	ירושלמי
	X			שב"כ
		X		ביסלי

תרגיל מסכם – תרגיל 100

1. א. (1) דרך התצורה המשותפת לארבע המילים : בסיס וצורן סופי

(2)

משמעות הצורן הסופי : שם מופשט	משמעות הצורן הסופי : בעל מקצוע
תכשיטנות חשמלאות	תכשיטן חשמלאי

ב. (1) הבסיס של המילה גִּרְפִּיקָאִי הוא שאילה מלעז.

(2) * נבט נבע

* מקטל

2. א. טעות < שורש ומשקל

מהות < בסיס וצורן סופי

ב. (1) שורש : יתר בניין : נפעל גוף : נסתרת

(2) שם פועל : להיתר שם פעולה : היתרות

(3) להותיר

ג. שם פעולה 1 : פרסום / דיווח הבניין : פיעל

שם פעולה 2 : סערה הבניין : קל

3. תְּרִמִּית

4. (1) סִרְבָּנוּת, חֲשִׁיבוּת

(2) הִרְתָּמוּת, עֲמוּת, הִזְדָּהוּת

משמעות המשקל של השמות : שם פעולה

5. (1) זוג I. מוֹתְרוֹת יִתְרוֹן השורש : יתר

זוג II. נִתּוֹר הֵתֵר השורש : נתר

(2) שם הפעולה : הִתְרָאָה

שם פועל : להתרות

או

שם הפעולה : הֵתֵר

שם פועל : להתיר

6. I. קטילה

II. קטיל

7. (1) + (2) • המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה : ציות
דרך התצורה של המילים האחרות : בסיס וצורן סופי

• המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה : השגה
דרך התצורה של המילים האחרות : הלחם בסיסים

• המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה : קולנוע
דרך התצורה של המילים האחרות : שאילה מלעז

• המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה : בועית
דרך התצורה של המילים האחרות : שורש ומשקל

8. שוויון - המשקל : קטלון כישלו - המשקל : קטלון

9. הבניין : התפעל , להתמרמר

הבניין : הפעיל , התרוממות

הבניין : פועל , רימה, ירמה – כל פועל בבניין פיעל

הבניין : הפעיל , הורינו

10. (1) התכוננות - מכונה

(2) בִּינָה = בונ בְּנִיָּה = בנה/י

הוֹשָׁטָה = ישט שוֹטְטוֹת = שוט

11. (1) דמיון

(2) רמאי

(3) פטריוט

(4) תשבצון

(5) מצפור

(6) מגבית

(7) חידק

(8) נוחות

(9) חזאות

12. א. המילה היוצאת דופן מבחינת דרך התצורה : פִּדְיוֹן
 דרך התצורה המשותפת של המילים האחרות : בסיס וצורן סופי

ב. קנאי
 הסבר : דרך התצורה היא שורש ומשקל. השורש הוא קנא והמשקל - קטל.

ג. (1) המילה : עֲנִיתָן דרך התצורה : בסיס וצורן סופי
 (2) דרך התצורה המשותפת לשאר המילים : שורש ומשקל

13. (1) המילה רָכַז הִשׁוּרֶשׁ רָכַז
 (2) קְלִיטָה = קלט עֲלִיָּה = עלה/י
 כָּסוּי = כסה/י הוֹצָאָה = יצא
 הַשְׁתַּלְמוֹת = שלם

14. (1) מעד
 (2) קטילה

(1) עוד
 (2) הפעיל

15. א. (1) • קטילה
 • קטיל
 (2) שם מופשט / הפשטה

ב. • קטיל
 • קטילה

16.

תי"ו מוספית	תי"ו שורשית
תְּנוּמָה	תְּלוּשָׁה
תְּזוּת	שְׁרוּת
תְּחִקִּיר	עֲתִיק
תְּקִוָּה	

17. (1)+(2)

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
הִפְגָּה	עִירָה = מקום
נָשִׂיא	מְפֻחִית = כלי / מכשיר
לָפִיד	פְּעִילוֹת = שם מופשט
כָּוִיָּה	
פְּזֻמוֹן	
מִגְבֵּת	

18. א. מִכָּר (משקל מִקְטָל, כל השאר משקל קִטָּל)

ב. (1) דִּרְשָׁנוֹת

(2) שורש ומשקל

19. (1) קטיל

(2) השורש: ריב הבניין: קל

(3) בסיס וצורן סופי

20. (1) שורש: נטל בניין: הופעל

(2) הִטָּל

(3) משמעות הצורן סות במילה **אִיכוֹת** הוא: שם מופשט / הפשטה

משמעות הצורן סִי במילה **אִיכוֹתִי** הוא: שם תואר

(4) יצר

21. (1) נתק

(2) יִנְתֵּק = נפעל

תִּתֵּיק = הפעיל

(3) נִתַּק

(4) בניין נפעל: להינתק

בניין הפעיל: להתיק

בניין פיעל: לנתק

בניין התפעל: להתנתק

22. שם פעולה נוטה בבניין **הפעיל**, אולם מתאר לרוב את הפעולה של פעלים מבניין **פיעל**

23. (1) • בסיס וצורן סופי

• שם תואר

(2) דומות – בסיס וצורן סופי

שונות – הבסיס הוא שאילה מלעז בניגוד למילים בסעיף הקודם שהבסיס שלהן עברי

24. (1) צורות בינוני: מצוי = שורש: מצא נפוצה = שורש: פוצ

מחדדת = שורש: חדד

(2) בסיס וצורן סופי

(3) ראשי תיבות (נוטריקון)

25. מחרשה

26. (1) + (2)

שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי	
	שמות תואר במשקלים אחרים	שמות תואר במשקלי הבינוני
<u>מסרבל</u> = פועל <u>בנויה</u> = קל	<u>עתיקים</u>	<u>עולמיות</u> <u>אמתי</u>

27. א.

השורש	הקיפו את המילה <u>שאינה</u> נוטה באותו המשקל
נבא	<u>שירה</u>
נגד	<u>הרף</u>
יעד	<u>משקיף</u>

ב. שורש: נגש

שורש: יתר

28. א. (1) שְׁקִית = הקטנה מְקוֹמִי = שם תואר תְּאֲרִיכוֹן = אוסף
 (2) מִבְּחֵן = בחן תְּלִמִּיד = למד מְלַחֵמָה = לחם גְּנוּת = גנה/י

ב. פְּנוּת, אֲמוּנִית, דְּשֵׁנוּת

29. (1) שם תואר
 (2) פְּתֻרֹנוּת, שְׁלֻטֹנוּת, עֲלֻבֹנוּת

30. למחוא

למחות

להחמיא

לתחום

למתוח

31. (1) מִכָּה נכה/י

מִטָּה נטה/י

מִסָּע נסע

- (2) קל: נטיה הפעיל: הטיה
 קל: נסיעה הפעיל: הסעה

32. א. (1) לח

(2) שם מופשט / הפשטה

(3) קְלוּת, שׁוֹנוּת

ב. (1) השורש: קשה/י הבניין: הפעיל

(2) שם תואר: קָשָׁה

(3) הקשיתי

(4) להקשות

ג. (1) הִקְטָלָה

(2) בבניין קל חֶשׂ

בבניין הפעיל להחיש

33. א. שם תואר

ב. זוג I. (1) שייכות

(2) שם תואר

זוג II. (1) שם תואר

(2) שייכות

זוג III. (1) שייכות

(2) שם תואר

34. א. מיעדת = יעד לגרם = קל להרפא = נפעל

ב. ביולוגית: נקבה רפואי: שם תואר

35.

· שם תואר

· שייכות (המשרד שלי)

· סמיכות

36. השתלתי = הפעיל, כל השאר התפעל

37. (1) עציצה במשפט II

(2) I. עציצה: קטילה II. עציצה: קטיל

(3) שם פעולה

38. א. (1) הצירוף: הבצעת השתאות, הצירוף: השמעות להוראות

(2) הבצעת = הפעיל השתאות = התפעל

השמעות = נפעל להוראות (הוראה) = הפעיל

ב. (1) * נשיצה סמויה

* הבניין: קל

(2) מעשי

39. הגרו = הגר, בניין פיעל

נגרו = נגר, בניין נפעל

תרגיל מסכם ללא גזרות נל"א, חפ"נ – תרגיל 101

1. (1) השורש: ריח הבניין: הפעיל
(2) השורש: מרח המשקל: קטילה

2. I. א. מקום
ב. (1) * צרכניה
* בסיס וצורן סופי
(2) דרך התצורה המשותפת לשאר המילים: שורש ומשקל
II. משפחה

3. (1)

קטל	קטיל	קטיל
חכם חזקות רשעים	עליז אמיצות	גמיש הפיכים

- (2) ספר (משקל קטל)
אופה (משקל קוטל)

4. א. (1) שורש: אפשר בניין: התפעל
שורש: צמצם בניין: פועל
(2) פיעל: לצמצם
התפעל: להצטמצם
ב. (1) נגישות - שם מופשט / הפשטה סודי - שם תואר
(2) שורש ומשקל

5. א. פועל סביל 1: נחסמו / נפתחו הבניין: נפעל
פועל סביל 2: הורשו הבניין: הופעל
ב. צורת בינוני: מפונים חלק הדיבור שלה: שם עצם
צורת בינוני: מדויקת חלק הדיבור שלה: פועל

6. • תחילית
• שורשית

7.

א.

השורש	הבניין	הצורה הפעילה
תרגל	פועל	תרגל (תירגל)
כתב	נפעל	כתבו
רשמ	קל	נרשמים
תכננ	פועל	תכננו (תיכננו)
גבל	הופעל	תגביל

ב. (1) תגביל = עתיד

(2) עבר

8. (1) השנאה, הוספה, שקול, השתהות, עכוב, פנוי, בחירה

(2) שתי צורות בינוני: משפלת, מערבות

חלק הדיבור המשותף: שם תואר

9. א.

השורש	הבניין
עדכנ	פיעל
ערכ	נפעל
צפה/י	קל

ב. הווה

ג. תעופה = עופ

המראות = מרא, נחיתות = נחת

מציאת פתרונות = פתר

מדינה = דינ

10. (1) מראה = ראה/י

(2) אור

(3) קל: לראות

הפעיל: להראות

התפעל: להתראות

11.

הפועל	השורש	צורת העבר באותו השורש, הבניין והגוף של הפועל המודגש	צורת העתיד באותו השורש, הבניין והגוף של הפועל המודגש
משַׁרָה משפט I	שרה/י	השרתה	תשרה
מיִשְׁרָה משפט II	ישר	הישירה	תישיר

12. א. דומים : שורש (כונ), זמן (עתיד)

שונים : בניין (תכונ = פועל, יכוננו = פיעל), גוף (מערכת = נסתרת, המנהיגים = נסתרים)

ב. בניין נפעל : נכון

בניין קל : כן

ג. כוננ

ד. במשפט III מופיעה צורת הבינוני מִכּוֹן.

(1) שם עצם

(2) השען שבשכונה מכון את השעונים של כולם.

13. זֵהוּת – דרך התצורה : בסיס וצורן סופי

14. I. א. כלי / מכשיר / חפץ

ב.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי
רִכְבָּת מָטוּס	אֲוִירוֹן טָרְקִטוֹרוֹן מוֹנִית

ג. הלחם בסיסים

II. ראשי תיבות (נוטריקון)

III. (1) מילה 1 : כָּבֵאִי מילה 2 : מְקוֹם

(2) מילה 1 : כָּבֵאִי השורש : כבה/י

המשקל : קטל משמעות המשקל : בעל מקצוע

מילה 2 : מְקוֹם השורש : קומ

המשקל : מקטל משמעות המשקל : מקום

(3) המילה : כָּבֵאִית משמעות הצורן : כלי תחבורה

15.

בסיס וצורן סופי	הלחם בסיסים
מְרִיבָה הֶנְפֵק	חֶפְשׁוֹן אֵילָנָאִי חוּטִית

16. (1) המ"ם אינה שורשית: מְרִיבָה, מְשַכְלֵל, מוֹרֵד, מָלוֹן

(2) מְרִיבָה = שורש: ריב מְשַכְלֵל = שורש: שכלל

מוֹרֵד = שורש: ירד מָלוֹן = שורש: לונ

17. (1) הבניין המשותף לפעלים: הופעל

(2) מוֹדַח = דוח, מוֹאֶץ = אוצ, מוֹסֵף = יסף, מוֹבָל = יבל

מוֹצֵף = צופ, מוֹלֵד = ילד

18. שְבוּעוֹן

19. (1) מילה 1: בְקִיאוֹת משמעות הצורן הסופי: שם מופשט / הפשטה

מילה 2: גְשָרוֹן משמעות הצורן הסופי: הקטנה

(2) שם הפעולה הַצְטָדְקוֹת המשקל: התקטלות

(3) מילה 1: חָלוּם דרך התצורה: שורש ומשקל

מילה 2: קָרִיָה דרך התצורה: שאילה מלעז

20. (1) נסתר

(2) מבין הפעלים המודגשים העתיקו את הפועל היוצא דופן מבחינת הזמן (הדרד),

וציינו את הזמן שלו.

הפועל היוצא דופן: הַשְתַּיֵד הזמן שלו: עבר

(3) ציינו את הבניין של כל אחד מן הפעלים המודגשים.

יִשְׂדָּה פועל

יִפְנָה הופעל

הַשְתַּיֵד התפעל

(4) בניין פיעל: לשיד

בניין התפעל: להשתיד

(5) בניין קל : פניה
 בניין הפעיל : הפניה
 בניין פיעל : פינוי
 בניין התפעל : התפנות

21. א. הַזְעִיק : אזעיק
 נָקַשׁ : אנקוש
 הִתְכַּוְּנוּ : אתכוון
 יִאֲמָצוּ : אאמץ

ב. (1) חיכינו
 (2) תקטולה

22. (1) מרשימה = שם תואר
 חשובה = שם תואר

(2) • השורש : תרמ

תרם
 אתרים

• השורש : רתמ

נרתם
 ארתום

• השורש : רומ

הרים
 ארומם

23. א. מוֹשְׁבָה : שורש ומשקל
 מְרֻכָּזִי : בסיס וצורן סופי
 יוֹ"ר : ראשי תיבות (נוטריקון)
 מְזֻזָּר : הלחם בסיסים
 וְתִיק : שורש ומשקל

ב. הַעֲלָה : השורש : עלה/י
 הַצְטָרַף : השורש : צרפ
 מִבְּעַל : השורש : נבע
 הַבְנִיין : הפעיל
 הַבְנִיין : התפעל
 הַבְנִיין : הפעיל

ג.

חלק הדיבור	השורש	הבניין
פועל	נהל	התפעל
שם עצם	יבל	הפעיל
שם עצם	שיר	פיעל
שם תואר	נסה/י	פועל
שם עצם	לונ	התפעל
שם עצם	ראינ	התפעל
שם תואר	קבע	קל
שם עצם	מחה/י	התפעל

ד. (1) **טַענֻתִּיהֶם** = שורש ומשקל (הטענות שלהם. טענות = טענה)

צְבוּרִי = בסיס וצורן סופי

(2) שייכות

שם המספר

תרגיל 102

תשובה
שישה מטוסים
ארבעת החדרים
תשעה
אחד עשר
חמשת
שלושים וחמישה
תשעת
חמישים וחמישה
שישים ושנים
שמונים ושמונה
שמונה
שלושה עשר
אחד

תשובה
שמונה
עשרים ושש
שבע עשרה
ארבע
שלוש
שלושים ותשע
ארבעים ושלוש
שבעים ושמונה
חמש עשרה
שש
תשע עשרה
עשרים ושמונה

<u>אלף = זכר</u>	<u>מאות = נקבה</u>	<u>עשרות</u> משותף לזכר ולנקבה : עשרים, שלושים, ארבעים....	<u>יחידות</u> זכר או נקבה - יש לבדוק את המין של שם העצם
ששת אלפים	ארבע מאות	חמישים	ושנים עטים (זכר)
אלף	שש מאות	שלושים	ושלושה
שלושת אלפים	שש מאות	שישים	ושישה
אלפיים	חמש מאות	שמונים	ותשע
שבעת אלפים	שמונה מאות	חמישים	ושתים
חמשת אלפים	תשע מאות	ארבעים	ואחת
חמישה עשר אלף	שש מאות	שמונים	ותשע
עשרת אלפים	שש מאות	שמונים	ושתיים
שמונת אלפים	מאה	שלושים	ושש
חמשת אלפים			
תשעת אלפים	שמונה מאות	ארבעים	ושלוש
אלף		שבעים	וחמישה
אלף	מאתים	שבעים	ושבעה
אלף	שמונה מאות	תשעים	ואחת
אחד עשר אלף	מאתים	שמונים	ואחד
עשרת אלפים			ועשרה

תשובה
ארבע
עשרים ושלושה
שלושים ואחד
שבעה עשר
שבעה
ארבעים וחמישה
שלושה עשר
שמונת אלפים ארבע מאות ארבעים ושלושה
אלף ארבע מאות תשעים ותשעה
שישה עשר
שמונה עשר
שלושת אלפים מאה ואחד עשר
שמונים וחמש
שלושת
אחד
מאתיים שבעים ואחת
חמישים ושנים אלף תשע מאות שישים ושנים
חמישים ושנים אלף תשע מאות שישי ושתיים
ארבעת
מאה תשעים ושישה
עשרים וחמישה
עשרה
תשעים ושש

- ◇ שלוש, ארבעה
- ראשון, שלישית, רביעי, שלושה עשר, שלוש עשרה
- ◇ ארבע, חמישה
- ◇ שתי, אחד עשר
- ◇ עשרים ואחת, שלושים וחמישה, עשרים וחמישה, אחד עשר אלף מאה ושניים, חמישה, חמש, שבעה, חמש, שבעת
- ◇ שלושה עשר, שישה
- ◇ שבעה, שבעה עשר
- ◇ ארבע, שתי
- ◇ שבע, תשעה
- ◇ שבעת
- ◇ ארבעה עשר, ארבע עשרה
- ◇ ארבעים וחמש
- ◇ שלושה, שלוש, שלושה עשר
- ◇ עשרים וארבעה אלף ארבע מאות תשעים וארבעה, אחד עשר אלף, ארבע מאות, שש עשרה, שבעת אלפים חמש מאות ארבעים ותשעה
- ◇ שמונה עשר, שמיני, אחד עשר, שישי, עשירית
- ◇ ארבעת אלפים וחמש מאות, חמישה, חמשת
- ◇ עשרים ואחד
- ◇ עשרים ותשעה, אלפים עשרים וחמש, עשרה
- ◇ שמונת, ארבעים ושנים ב
- ◇ חמישה עשר אלף שלוש מאות וחמישה

- ◇ חמישה עשר אלף
- ◇ ארבע, תשעים ושש, חמש מאות שישים ושלוש, שלושה עשר אלף חמש מאות ושתיים עשרה.

שבעה

עשרים ושנים, ארבע

◇ שלושים ושנים, שניה

◇ שישים ותשעה, שלושים ושלושה

◇ ארבעת אלפים ואחת

תרגיל 106

◇ שלושה עשר, מאתיים / מאתיים

◇ שבעת, שש, השמונה עשר, העשרים וחמש, באחד, אלפים עשרים ושתיים

בחמשה עשר

◇ ארבע, השנים עשר

◇ שמונה עשרה, ארבע, אחד

◇ ארבעה, הארבע עשרה

◇ שלושים ושבע, השלושים ושבע.

◇ אחד, אחד

◇ לשמונה עשר אלף

◇ השבעה עשר, שבעת

◇ בשמונה, עשרים וארבע, שישה, מאה עשרים ושמונה

◇ אחד עשר אלף, על אחד עשר אלף

◇ שש עשרה

◇ אחד

◇ שלוש, בשלושים ושמונה

שְׁמוֹנָה ◇

תִּשְׁעָה , עֲשָׂרִים וְאַחַת , חֲמִשִּׁים וְשָׁלוֹשׁ. הַנֶּתוֹן הַמְדֵּהִים הוּא שֶׁהַמַּחֲלָה אֵינָה מְאוּבַּחֶנֶת

שִׁבְעִים וְחֲמִשָּׁה , אַחַת עֶשְׂרֵה , שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה

◇ הָאֶחָד עֶשֶׂר , אַחַת עֶשְׂרֵה

◇ עֶשְׂרֵה , מֵאָחָד , לְעֶשְׂרֵה

תרגיל 107

- עֲשָׂרִים וְשָׁלוֹשׁה , שְׁלוֹשָׁה
- שִׁבְעִים וְשְׁמוֹנֶה
- שָׁשִׁים וְשִׁתִּים
- אַרְבָּעִים וְשָׁלוֹשׁ
- תִּשְׁעִים וְשְׁמוֹנֶה , כֶּשֶׁמוֹנִים
- לְשָׁנִי
- בְּשָׁלוֹשִׁים וְשָׁלוֹשָׁה
- שְׁלוֹשִׁים וְשָׁנִים , עֲשָׂרִים וְתִשְׁעָה

תרגיל 108

- עֲשָׂרִים וְשְׁמוֹנֶה
- שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת
- אַחַת, שְׁמוֹנֶה
- שְׁמוֹנֶה , שְׁמוֹנֶה
- שְׁלוֹשִׁים וְשְׁמוֹנֶה , שְׁמוֹנֶה
- תִּשְׁעִים וְשְׁמוֹנֶה
- מֵאָה וְשְׁמוֹנֶה , מֵאָה וְשְׁמוֹנֶה

- אלפים עשרים ושמוןָה , שישים ושמוןָה , שמוןָה
- מאה עשרים ושמוןָה , שמוןָה עשר
- שמוןָה , שמוןָה
- שלושים ושמוןָה אלף שמוןָה מאות ושמוןָה

תרגיל 109

א.

- בחמישי בחודש < יש לומר בחמישה בחודש , מאה ושתים עשרה ספרים < יש לומר

מאה ושנים עשר ספרים

- שלוש עשרה אלף < יש לומר שלושה עשר אלף
- שלושה נפשות < יש לומר שלוש נפשות
- פי שתיים < יש לומר פי שנים
- ארבע הלילות < יש לומר ארבעת הלילות
- השבע עשרה < יש לומר השבעה עשר
- ארבע עשרה מפתחות < יש לומר ארבעה עשר מפתחות,
- שלוש מטבעות < יש לומר שלושה מטבעות
- ארבעת הערים < יש לומר ארבע הערים
- במקום השלושים ותשע < יש לומר במקום השלושים ותשעה

ב. תשעה אחוזים מן התלמידים מעדיפים את הפעילות "קריאת ספרים".

שלושים ושבעה אחוז / אחוזים מן התלמידים מעדיפים את הפעילות "מפגש עם חברים".

תרגיל 110

- תשעה, תשעת
- שבעה, שבעת
- ששה, ששת
- עשרים ושישה, שלוש
- החמשה עשר, שבעים ושבעה, אחד
- אחד
- אחת
- ראשון, ארבע, חמישי, שלושת
- חמישה עשר, שלוש, תשעה
- לשמונה, לשמונה
- ארבעים ושמונה אלף שלוש מאות חמישים ותשעה

תרגול כל החומר לבחינת הבגרות

1. א. (1) פועל
(2) שם עצם
ב. (1) ראה/י
(2) ראוי
ג. ראה

2.

במשפט (1) המילה **מְסִיחָה** משמשת בתפקיד **שם עצם**, והאות מ"ם במילה **מְסִיחָה** במשפט זה היא **שורשית**.
במשפט (2) המילה **מְסִיחָה** משמשת בתפקיד **פועל**, והאות מ"ם במילה **מְסִיחָה** במשפט זה היא **מוספית**.

3. א. הזוג: **כְּנָרִים, בְּנָאִים**

הזוג: **מְקוֹנְנִים, מְהַנְדְּסִים**

- ב. • הבסיס: תסריט משקל הבסיס: תקטיל
• הצורן הסופי: אי משמעות הצורן: בעל מקצוע
הצורן הסופי: ת משמעות הצורן: נקבה

4. א. (1) השורש: תעל הבניין: פיעל
השורש: עלה/י הבניין: התפעל

(2) שם הפועל: לתעל שם הפעולה: תיעול
שם הפועל: להתעלות שם הפעולה: התעלות

ב. שמות פעולה נוטים בבניין **פיעל**

המילים **שְׁעוּל, שְׁזוּף** מתארות לרוב את הפעולה של פעלים מבניין **התפעל**
המילה **שְׁפוּט** מתארת לרוב את הפעולה של פעלים מבניין **קל**.

5. (1) **מְחַזֵּאִי**

(2) **חֹזֶה, מְתַחֵזֶה**

(3) **חזאי**

(4) הפועל צריך להיות בבניין **הופעל** בכל זמן וגוף שתבחרו

6. א. (1) פוליטיקאי

(2) הבסיס של המילה פוליטיקאי הוא לועזי, ואילו הבסיס של המילים לשונאי ותעשין הוא עברי.

ב. המצאה, החטאה, המראה

7. א. • נקפ , הפעיל , נסתרת

• תקפ , קטיל , שם תואר

ב. טבע , X , שם תואר

8. א. מחנכים הבניין : פיעל

מבוטחים הבניין : פועל

מאמנים הבניין : פיעל

משקיע הבניין : הפעיל

מדריכות הבניין : הפעיל

ב. שם התואר : מעודכן הבניין : פועל

9. א. זוג 1 : גבאי , מתכנת משמעות המשקל : בעל מקצוע

זוג 2 : מטבח , מחלקה משמעות המשקל : מקום

זוג 3 : צווי , הלואה משמעות המשקל : שמות פעולה

ב. (1) מעלה = המילה שמופיעה במשפט השני

(2) שורש : עלה/י בניין : הפעיל גוף : נסתרת

10. (1) תרבותי, עסקיים (צריך להעביר מילה לצורת היחיד שלה : עסקי + ים)

(2) שם התואר : מוטעה הבניין : הופעל

שם התואר : מסור הבניין : קל

שם התואר : סוער הבניין : קל

שם התואר : לקוי הבניין : קל

(3) שם התואר : חכם המשקל : קטל

11. - אחת עשרה
 - מספר תקין
 - מספר תקין
 - ארבעה עשר
 - שלושה
 - מספר תקין
 - עשרת אלפים
 - שלושה
 - מספר תקין

12. צופים – שם עצם – דרך התצורה: שורש ומשקל
 הצורן הסופי: Xים משמעות הצורן הסופי: רבים (ריבוי לזכר)
 צופים – פועל – השורש: צפה/י הבניין: קל הזמן: הווה הגוף: מדברים

13. א. (1) השורש המשותף לשני הפעלים: צלה/י

(2) נָצַל¹ = נפעל

נָצַל² = פיעל

(3) יִנָּצַל

(4) הפעיל: להציל

התפעל: להתנצל

ב. קטילה ; קטיל

14. (1) גְּמִישוֹת – שם מופשט / הפשטה

גְּדוּלִים – רבים

מוֹצָאָה – שייכות (המוצא שלה)

(2) קטיל

(3) פנימי

15. • אחוש

• מחשיך

• משוחח

16. א. הזוג שבו הפועל ושם הפעולה אינם באותו הבניין: קָדַח – קָדִיחַ

הָבִיט – הָבִט = הפעיל נִבְּנָה – הִבְנוֹת = נפעל

קָרוּי – קָרִיאָה = קל

ב. שם פעולה הנוטה בבניין קל, אולם מתאר לרוב פעולה של פעלים מבניין התפעל

17. • בסיס וצורן סופי

• נסיעה

• סע

• הטסה

• הפעיל: הָטִס

פעל (קל): טוס

18. תשעה עשר, תשע עשרה

שישה, שש עשרה, שלושה

מאתים ושלוש

שבעת אלפים, ארבעת אלפים שבע מאות שלושים ואחד, שבעים וחמש, אחד עשר,

ארבע עשרה

19. (1) * הנהלת (הנהלה), הערכה, הוצאות (הוצאה)

* המשקל המשותף לכל השמות האלה: הקטלה

(2) • נכון

נימוק: הִתְרַעָה = הוא התריע = הפעיל ; הִתְנַתָּה = הוא התנה = הפעיל

• לא נכון

נימוק: הִתְרַעָה = שורש: תרע ; הִתְנַתָּה = שורש: תנה/י

(3) שם תואר: דחופה השורש: דחפ ; הבניין: קל / מתאימים – תאם, הפעיל

שם עצם: מארגנים השורש: ארגנ ; הבניין: פיעל

(4) בְּטִיחוֹת – שם מופשט / הפשטה

הַשְׁתַּתְּפוּתָה – שייכות (ההשתתפות שלה)

תְּקוּנוֹ – שייכות (התיקון שלו)

(5) בְּנִיָּה המשקל: קטילה מִבְּנָה המשקל: מקטל

20. טיפוח, בקרה, באור

21. א. התנהגות

ב. המילה: אלימות משמעות הצורן הסופי: שם מופשט / הפשטה

אן

המילה: אישי משמעות הצורן הסופי: שם תואר

22. א. (1) השורש: כרת

השורש: כרה

(2) הבניין המשותף של שני הפעלים המודגשים: נפעל

ב. • בבניין פעל (קל): לקום

בבניין הפעיל: להקים

בבניין פיעל: לקומם / לקים

בבניין התפעל: להתקומם / להתקים

• שם תואר

• השורש: חסה/י ; המשקל: מקטל

• השורש: אחסנ המשקל: קיטול משמעות המשקל: שם פעולה

• מקטלה , תקטולת

23. א. פְּתִיבָה - דְּחִיָּה קטילה

אופה – הוֹרָה קוטל

ב. (1) קְרִיאָה – השורש: קרא , חלק הדיבור: שם עצם

מוֹעִילָה – השורש: יעל , חלק הדיבור: שם תואר

(2) קרין

(3) יָעִיל

ג. (1) פְּלִיטִים

(2) משמעות המשקל המשותפת לשמות האחרים: תכונה

(3) • בָּצִיר

• עבודה חקלאית

24. א. יתירו

מדיח

ב. אתיר , אותיר

25.

- עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם , שלושים וחמישה , שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת , ארבעים ושישה ,

ארבעת , אֶחָד

- אלפים ותשע עשרה , שְׁלוֹשִׁים וּשְׁלוֹשָׁה

- חמישים וארבע , שנים

- שְׁלוֹשׁ , שלושה עשר

- שלושים וארבעה אלף מאתיים ושבע עשרה , אלף שישים ותשע

- עשרת , עשר

26. א. קצה/י

ב. • יונפו

- הפועל : קומו הבניין : קל

הפועל : מְתַסְּפִלִים הבניין : פועל

27.

המילה ה <u>יוצאת דופן</u> מבחינת השורש	השורש של המילה ה <u>יוצאת דופן</u> מבחינת השורש	השורש המשותף לשתי המילים האחרות
מְפִירִים	נכר	כונ
מְתַמוּטָּט	מוט	נטה/י
מוצפים	צופ	צפה/י
מַעֲדָה	מעד	עוד
עָדִי (תכשיט)	עדה/י	יעד

28. א. הָלָנָה

ב. יוֹעִידוּ

29. (1)+(2) לְשׁוּטֵט = שׁוּרֵשׁ : שׁוּט, בְּנִיין : פִּיעַל

לְהַשִּׁיט = שׁוּרֵשׁ : שׁוּט, בְּנִיין : הִפְעִיל

לְהוֹשִׁיט = שׁוּרֵשׁ : יִשֵּׁט, בְּנִיין : הִפְעִיל

30. א. (1) * נִוְעָצוֹת = נִעַצ

* הַשׁוּרֵשׁ הַמְשׁוּתָף לְמִילִים הָאֲחֵרוֹת : נִעַצ

(2) צוּרֵת בִּינוּנִי בְּתַפְקִיד שֵׁם עֵצִים : עוֹרֵךְ / רוֹפֵא – בְּנִיין קָל

ב. • נוֹפ

• תְּפוּרָה

ג. • בּוֹכ

• מְתִיזוֹת

31. א. (1) שׁוּרֵשִׁית

(2) תַּחֲלִילִית

ב. נִיחוּשׁ

ג. הוֹחֵשׁוּ

32. (1) חִידוֹן = אוֹסֵף , חִידוֹנָאִי = בַּעַל מִקְצוּעַ , סִבְלָנוֹת = שֵׁם מוֹפְשֵׁט ,

אַמְתִּי = שֵׁם תּוֹאֵר , טַעֲמִיּוֹת = רַבּוֹת, (רִיבּוּי לִנְקֻבָּה)

(2) צוּרֵת בִּינוּנִי 1: מִקִּיף הַשׁוּרֵשׁ : נִקַּף הַבְּנִיין : הִפְעִיל

צוּרֵת בִּינוּנִי 2: מֵאֲתֵגֵר הַשׁוּרֵשׁ : אֲתֵגֵר הַבְּנִיין : פִּיעַל

33. הַזּוּג : הוֹסֵפֶת (הוֹסֵפֶה), הַפְּנִיָּה הַמְשַׁקֵּל : הַקְטִלָּה

הַזּוּג : רְפוּי, פְּרָסוּם הַמְשַׁקֵּל : קִיטוּל

הַזּוּג : יָדִיעָה, פְּנִיָּתָהּ (הַפְּנִיָּה שֶׁלָּהּ) הַמְשַׁקֵּל : קִטִּילָה

34. (1) נוֹדַע

(2) צוּרֵן 1: X י מִשְׁמַעוֹת הַצּוּרֵן : שֵׁם תּוֹאֵר

צוּרֵן 2: ת מִשְׁמַעוֹת הַצּוּרֵן : נִקְבָּה

35. א. מְנוּסַּח : המשקל : מקטל מְמוּן : המשקל : קטול
מְגִפָּה : המשקל : מקטלה מְסֻזָּק : המשקל : מקטול

ב. תוֹעֵלָת : לִיעַל

36. א. שם התואר : מְשֻׁתָּנָה / מְתַפְּשֵׁט : הבניין : התפעל
שם התואר : מְסֻקָּרָנִים / מְרֻתָּקִים : הבניין : פיעל

ב. (1) שם התואר : קְצָרִים : המשקל : קטל
שם התואר : קְלִיטִים : המשקל : קטיל
שם התואר : גְּדוּלָּה : המשקל : קטול

(2) דִּיגִיטָלִית

צורן 1 : X משמעות הצורן : שם תואר
צורן 1 : ת משמעות הצורן : נקבה

37. א. המשותף לצורות הבינוני מבחינת משמעות הבניין : סביל

ב. (1) טָהוּר = קטול

(2) מְאַיֵד = פיעל מְבַלְגֵן = פועל מְתַמֵּם = התפעל

שׁוֹפֵט = קל פָּנוּי = קל

38. (1) יראה

(2) התיקון : אראה נימוק : בגוף ראשון (אני) בעתיד, התחילית תהיה א תמיד.

39. א. (1) מילח : מוֹכָנוֹת מילח : פְּוִנְתּוֹ (הכונה שלו) השורש : כונ

(2) מילח : מְפִירוֹת השורש : נכר

מילח : פָּנוּי השורש : כנה/י

ב. רבות (ריבוי לנקבה)

שייכות

ג. תופעה

40. נולֶדֶת = בניין נפעל הבניין המשותף : קל

הִגְעֵתִי = בניין הפעיל הבניין המשותף : פיעל

הִתַּל = בניין פיעל הבניין המשותף : הפעיל

41. א. (1) מתכת

(2) רתכת (את שמות העצם יש להעביר לצורת היחיד : רתך = משקל קטל)

(3) הסברים (צורת היחיד - הסבר)

ב. (1) מקרא

(2) שוה/י

42. א. (1) נדיבות , עצלנות , ציונות

(2) עצלן

(3) • ער

• הערה

• נעור

משקל הבסיס : מקטל

ב. הבסיס : מוקש

43.

ניתוח המילה בונים בתפקיד שם עצם		ניתוח המילה בונים בתפקיד פועל		
משקל	שורש	גוף	בניין	שורש
קוטל	בנה	נסתרים	קל	בנה

דרך התצורה : שורש ומשקל

דרך התצורה : שאילה מלעז

44. המילה : תעלול

המילה : תמנון